

CHILE: klasskamp och strategi 1970-73

Förbundet Kommunist's skriftserie nr 6

Utgiven 1974

Innehåll

Förord	1
Lärdomar av Chile.....	7
Revolutionärt alternativ.....	24
En dialog som avvärjar	45

Lästips – mera om Chile

Pro-MIR-texter (liksom föreliggande skrift):

Tor Sellström, [Om Pinochets Chile](#) (artiklar från 1974-75)

Tor Sellström, [Massmobilisering och folkmakt i Chile 1970-1973](#) (bok utg.1975)

Andra texter (huvudsakligen från RMF):

[Chile - den kommande konfrontationen](#). Resolution från Fjärde Internationalens förenade sekretariat (december 1971)

[Chile - frågor kring den chilenska revolutionen](#) (skrift från 1974)

[UP i Chile - gamla illusioner och nya](#), artiklar och dokument om Chile (1976)

[Tidskriften Fjärde internationalen om Chile](#) (1973-76)

Se även artikelsamlingen [Om FK](#), där artikeln ”Förbundet Kommunist, MIR, och Chile” bl a polemiserar mot föreliggande skrift.

Marxistarkivet red

Förord

När vi nu ger ut ett material om Chile, gör vi det med ett dubbelt syfte. Å ena sidan som ett medel för att stärka solidaritetsarbetet med det kämpande chilenska folket, att maximalt sprida information och kunskap om vad som hände i Chile. Mot borgarnas kompakta tystnad, efter en tid av medlidande suckar, måste vi ställa ett tålmodigt arbete för att Chile aldrig glöms. För denna uppgift har vi behov av att skola oss, lära känna den chilenska verkligheten och i grunden förstå det chilenska folkets kamp. Detta måste vara grunden i solidaritetsarbetet. Men vår solidaritet är inte vilken som helst. Det är en klassolidaritet med andra kämpande arbetare och revolutionärer i ett annat land som kämpar mot samma fiende som vi själva här i Sverige. Det är på den proletära internationalismens grund vi utvecklar en aktiv och osviktig solidaritet. Som revolutionärer i kamp för socialism och arbetarmakt har vi oanade möjligheter att lära av Chile. Där finns erfarenheter från en högt utvecklad kamp, organisering och medvetenhet hos massorna och i ett utvecklat kapitalistiskt land. Erfarenheter som vi knappast har sett i västvärlden under de senaste årtiondena. Dessa erfarenheter och lärdomar måste vi arbeta med för att de ska kunna utvecklas och införlivas i vår strategi, politik och praktik. Vårt andra syfte med denna broschyr är alltså att stimulera till en kritisk värdering och polemik inom vänstern. Detta sammanhänger intimt med solidaritetsarbetets utveckling som inte kan hålla sig utanför en politisk debatt om Chile.

Denna inriktning är dock långt ifrån given. Inom ”vänstern”, och ända ut till de revisionistiska partierna har reaktionen på utvecklingen i Chile varit mycket olika. Reformister och revisionister av traditionellt snitt har tidigare använt sig av exemplet Chile för att stärka linjen om den fredliga, gradvisa övergången till socialism. Efter kuppen, som ju fr a bankruttförklarade denna ”väg” till socialism, har deras reaktion dels varit att förtiga allt som tidigare hänt, förkväva all diskussion och slutligen försäkra att deras strategi på intet sätt visat sig oframkomlig. Chile har helt plötsligt blivit ”speciellt”, från att tidigare uppvisat stora likheter med utvecklade kapitalistiska länder. Den värdering de gjort av Chile, som letts av ideologerna i franska kommunistpartiet, går ut på en kritik av Allende för att han gick för fort fram, reformerna var för hårda och konfrontationen med borgarna ofta onödig. Lösningen skulle alltså vara att driva ett aktiva klassarbete. Detta är naturligtvis ingen som helst förklaring och kan fr a inte bidra till att utveckla en revolutionär strategi. Men värderingen är om inte annat konsekvent utifrån en reformistisk, gradvis klassarbetsstrategi. Vill man skapa en allians med den nationella bourgeoisin och medelklassen tvingas man också acceptera deras klassintressen. Accepterar man helt den politiska makten och underlåter därmed att bygga upp en alternativ politisk kraft till den borgerliga staten, så är konfrontationen med bourgeoisin oundviklig och man hamnar i ett underläge. I Sverige har VPK helhjärtat anslutit sig till denna analys, och diskuterar bara i termer av ”hårdhet” eller ”mjukhet” när man värderar UP:s¹ politik.

Därutöver finns det två allvarliga avvikelser i synen på erfarenheterna. Den ena representeras av den högeropportunistiska och dogmatiska m-l-rörelsen, i Sverige representerad av KFML(r) och SKP. Över lag har dessa grupper intresserat sig mycket lite för Chile. I den mån de sagt något har det varit meningslösa uttalanden om marxist-leninistiska sanningar: staten, våldet och våldsmakten, reformismens bankrott, proletariatets diktatur etc. Detta saknar dock helt betydelse i förhållande till de slutsatser de drar. Dels förklarar man hela nederlaget med den idealistiska tesen att det var revisionister som satt i ledningen, Sovjetimperialismens agenter. Inget om vilken politik de förde.

¹ UP är en förkortning av *Unidad Popular* (Folkunionen) dvs folkfronten i Chile – *Red*

Å andra sidan drar man slutsatsen att perspektivet på kampen i Chile inte på något sätt har att göra med socialism, arbetarkamp och revolutionär inriktning. För Chile gäller det idag att utveckla en antiimperialistisk, anti-monopolistisk kamp med perspektivet på en borgerligt-demokratisk revolution. Målet är att uppnå en frigörelse från "supermakterna". Man har uttryckligen uttalat sig *mot* en revolutionär socialistisk inriktning med proletariatet som ledande och självständig kraft. Detta är faktiskt mer än vad revisionisterna skulle kunna säga och det visar bara att dessa grupper intet lärt och fullständigt dömt ut sig själva.

Den sista avvikelserna i fråga om lärdomar från processen i Chile består att reducera erfarenheterna till ett allmänt och i grunden ointressant prat om marxistiska sanningar. Därutöver reducerar man erfarenheterna från Chile till abstrakt prat om att "ett revolutionärt parti saknades" att hade det bara funnits ett sådant och ett revolutionärt program så hade revolutionen lyckats. Företrädarna för denna avvikelse är framför allt trotskisterna, i Sverige representerade av RMF, som bestämt hävdar att "alla subjektiva och objektiva förutsättningar för en revolution förelåg i Chile", men att paritet och programmet saknades. En ovanligt idealistisk förklaring som tydligen gör en total åtskillnad mellan utvecklandet av hela klasskampen å ena sidan, och partiets och programmets utvecklande å den andra. På detta sätt visar man inte bara att man underlåtit att göra en konkret bedömning av utvecklingen i Chile, man visar också sin totala oförståelse vad som är en revolutionär strategi och taktik och hur den utvecklas under klasskampens alla faser och i en process av arbetarsjälvständighetens stärkande. Vi återkommer till detta.

Vi ska nu gå vidare med några inledande anmärkningar till de texter som finns i broschyren.

Den första artikeln är skriven av en kamrat tillhörande den spanska revolutionära organisationen *Organización Comunista de España "Bandera Roja"* och fanns publicerad i deras teoretiska organ *Política Comunista* i februari 1974. Bandera Roja är en leninistisk organisation som FK har upprättat förbindelser med och vi har drivit vissa gemensamma diskussioner om Chile.² I inledningen skriver man just att syftet med att analysera Chile inte är att bekräfta sina allmänna idéer, utan att göra en konkret analys för att kunna lära och utveckla sin strategi och politiska praktik. Bandera Roja står som kommunistisk organisation inför uppgiften att utveckla en revolutionär politik, ett alternativ, i den spanska klasskampen. Det är en organisation som existerat i över sex år och har sitt ursprung ur en brytning med revisionisterna i spanska kommunistpartiet, men och en brytning med den opportunistiska m-l-rörelsen som visat sin oförmåga att utveckla en konkret politik. I denna brytning började BR att utveckla en kommunistisk masslinje med arbetarsjälvständigheten som grundlinje. Därför har man också tagit ställning för en konkret utveckling och ett fullt stöd till den självständiga kampen och organiseringen. Den spanska arbetarklassen tillhör idag en av de mest militanta i Europa och har utvecklat en avancerad kamp fr a på fabriksnivå. Den ledande politiska kraften på nationell nivå är fortfarande kommunistpartiet. Men denna arbetarkamp har också get upphov till en betydelsefull självständig kamporganisering. Denna organisering är arbetarkommissionerna (*comisiones obreras*) som för första gången uppstod i kampen på 60-talet.

Dessa är ett uttryck för en självständig organisering på basplanet med uppgiften att leda och svetsa samman kampen och frigöra arbetarna från de fascistiska fackföreningarnas grepp. Bandera Roja har ända från början koncentrerat sina krafter på att vidareutveckla och politiskt svetsa samman denna organisering till en självständig kral inom proletariatet. Denna inriktning

² *Organización Comunista de España-Bandera Roja* (OCE-BR) bildades 1970 i Barcelona. Det härrörde från en grupp som 1968 bröt sig ur *Partit Socialista Unificat de Catalunya* (PSUC), dvs katalanska grenen av det spanska kommunistpartiet (PCE). OCE-BR befann sig i sort sett permanent kris och splittrades flera gånger. Till slut – 1989 – återintegrerades resterna av organisationen i PSUC-PCE, men upplöstes formellt först 1994. – *Red*

överensstämmer på de flesta punkter med den inriktning som flera andra revolutionära organisationer i Europa arbetar efter, i Sverige representerad av Förbundet KOMMUNIST. Bandera Roja arbetar aktivt på att inom denna organisering arbeta fram ett politiskt alternativ i kampen, att avantgarde förankra en revolutionär helhetspolitik. De politiska krafterna inom arbetarkommisionerna varierar i de olika delarna av landet. Allmänt sett är dock kommunistpartiet dominerande, fr a i de viktiga industriområdena. Men Bandera Roja är den enda revolutionära organisation som konsekvent jobbar inom kommissionerna och har på alltfler ställen stärkt sina ställningar. I de viktigaste industriområdet som finns runt Barcelona kontrollerar de nu över hälften av kommissionerna.³ Detta har inneburit en politisk utveckling av dessa kommissioner. Ett uttryck för detta är bl a att dessa kommissioner tagit ställning för stöd till den revolutionära kampen i Chile, vilket de visade genom sitt deltagande i den internationella Chile-demonstrationen i Milano i dec. 73, som samlade revolutionära krafter från hela Europa.

Det är utifrån denna politiska utgångspunkt som vi ska se Bandera Rojas analys av Chile. Man tar fasta på de strategiska lärdomarna från en utvecklad klasskamp, och konkret försöka göra en bedömning av arbetarklassens självständighet och dess möjligheter att gå vidare. Ett genomgående drag är också försöket att göra en konkret bedömning av reformismens politik och hur den gestaltar sig under olika faser. En aspekt som tenderar att falla bort i många analyser där man inte ser till reformismens förhållande till massorna under olika perioder. Förtjänsten med artikeln är att den försöker ge en helhetsbild av perioden 1970-73 och de klasskrafter som var verksamma. Det rör sig om en i huvudsak teoretisk-strategisk bedömning. På minussidan kan vi väl sätta att den förutsätter en hel del förkunskaper samt att den i liten utsträckning går in på massornas kamp och organisering och i ännu mindre grad gör en analys av den revolutionära vänstern agerande fr a då MIR.

Den andra artikeln kommer från Chile och fanns publicerad i en teoretisk tidskrift i aug.73. Materialet är del av ett digert material som började framställas av en rad revolutionärer och teoretiker under sommaren 73. Det politiska syftet var att göra en bedömning av det aktuella läget och klasskampen och en revolutionär strategisk linje för denna. Meningen var att ytterligare material skulle framställas om folkmakten och den chilenska vänstern. Politiskt tillhör författarna MIR och syftet med artikeln har bl a varit att tillbakavisa de lögner och förtal av MIR som inte bara högern, utan även reformisterna spred om MIR. Politiskt är syftet att dra igång en mera genomgripande debatt om den revolutionära strategin och dess roll i Chile – fr a då MIR:s roll som revolutionärt avantgarde med ett alternativ till reformismen. Förankringen bland massorna för MIR:s politik hade stärkts avsevärt under den närmaste tiden före. Texterna har dock inte karaktären av officiella MIR-dokument.

Detta material förutsätter i än högre grad än Bandera Roja-artikeln goda förkunskaper om Chile, och även en hel del om MIR. Det sammanhängande elementet i artikeln är en teoretisk diskussion om revolutionsprocessen, som till viss del illustreras av hänvisningar till det aktuella läget. Att vi tagit med texten beror i första hand på att den ger en god bild av det strategiska synsätt som revolutionärerna i MIR har, och för den insikt den ger i de teoretiska-strategiska frågor som var aktuella i Chile för revolutionärerna. Det är också viktigt att sätta in texten i dess historiska sammanhang: augusti 73, över en månad efter kuppöversöket 29 juni, UP på defensiven inför

³ Man kan fråga sig varifrån författaren till detta förord fått sina uppgifter om OCE-BR, förmodligen från någon mytomän, ty påståenden som att Bandera Roja vid den aktuella tidpunkten skulle ha varit "den enda revolutionära organisation som konsekvent jobbar inom kommissionerna" och att de skulle ha kontrollerat "över hälften av kommissionerna" i Barcelona-området är inget annat än struntprat. För mer tillförlitliga uppgifter om arbetarrörelsen och vänstern i Spanien i mitten av 1970-talet, se artikelsamlingen (från tidskriften *Kommentar*) [Partier och fackliga organisationer i Spanien 1976](#) och [Rapport om Spanien \(1978\)](#) av Martin Fahlgren. – Red

reaktionens offensiv. Läget är ytterst kritiskt: den mäktiga massrörelsen som växte fram som en kontraattack mot bourgeoisins och militärens kupp försök, blev nu desorganiserad, förvirrad och politiskt splittrad av UP:s vacklan. Det var inte massorna som valt tidpunkten för att gå på defensiven. Tvärtom hade enda alternativet varit att fortsätta kontraoffensiven och stärka sin organisering. Det är i detta läge som revolutionärerna försöker presentera ett helhetsalternativ till reformisterna. Ett alternativ för en revolutionär inriktning på kampen, ett strategiskt perspektiv på revolutionen och det politiska maktövertagandet som nu direkt stod på dagordningen.

Detta förklarar de relativt utdragna resonemangen om övergångsproblematiken i texten. Att peka ut ett strategiskt annorlunda perspektiv på hur socialism utvecklas och hur maktförhållandena måste bygga på klassens styrka och organisering. I detta sammanhang vill vi göra ett påpekande angående terminologin: I synen på övergången talar man i termer av kapitalism och kommunism, kapitalistiskt produktionssätt och kommunistiskt. Man talar om kommunismens ”första fas”, då staten börjar dö bort etc. Såvitt vi kan förstå rör det sig här om ett terminologiskt problem. Man använder sig inte av termen ”socialistisk övergång”, socialistiskt produktionssätt etc, vilket är den terminologi vi använder för att beteckna en övergångsprocess. En process som under mycket lång tid utvecklar sig mot kommunismen, det klasslösa samhället där staten inte längre har ett existensberättigande.

Slutligen har vi då tagit med en intervju med MIR:s generalsekreterare, Miguel Enriquez som publicerades i den chilenska tidskriften *Chile Hoy* (nr 59: 27/7-2/8 -73). I denna intervju tas många av de problem, som behandlats på ett teoretiskt plan i de andra artiklarna, upp. Intervjun är tillkommen i en ytterst kritisk period då UP slutligen tar steget ut i en total reträtt inför bourgeoisin: dialogen med DC börjar få effekter både på UP och på massrörelsen som nu allvarligt försvagas och utsätts för attacker från bourgeoisin. Här kan vi se hur MIR koncentrerar all kraft på att hålla upp massrörelsen och tillbakavisa reformisternas vacklan. En central del av intervjun ger MIR:s syn på militärbrevet, som man koncentrerade stora delar av sitt arbete på under de sista veckorna då det var uppenbart att reaktionen från förberedde sig politiskt inom armén genom utrensningar etc. Det var dock ett arbete som aldrig hann få tillräcklig styrka för att kunna utgöra ett hot mot reaktionen, bl a därför att reformisterna gick till häftig attack mot MIR:s arbete och konsekvent vägrade att ingripa mot armén. Desperat försökte man sen beväpna några tusen arbetare strax innan kuppen. En annan central tes rör utvecklandet av kommunråden som MIR såg som den bästa formen för att organisera folkmakten i ett läge då klassallianserna omedelbart måste stärkas. Kommunråden var till skillnad från andra organisationsformer baserade på en geografisk organisering för att kunna fylla rena maktfunktioner inom allt större delar av samhället.

Lärdomar och slutsatser

Utgångspunkten för att analysera erfarenheterna och lärdomarna i Chile måste också vara en diskussion om de viktigaste elementen i en revolutionär strategi. Att verkligen kunna bedöma utvecklingsmöjligheterna i den chilenska processen och massornas förmåga att föra denna process vidare. Lärdomarna från Chile är just fråga om strategiska lärdomar. Reformisterna i UP förde fram ett program som hade den strategiska inriktningen att genom strukturella förändringar inom samhället skapa förutsättningarna för en övergång till socialism. Det politiska medlet för denna övergång var hela tiden den borgerliga staten och legaliteten. Det var ett anti-monopolistiskt, anti-imperialistiskt program med en borgerligt-demokratisk karaktär. Detta helt oavsett Allendes illusioner att detta program skulle leda fram till socialism. Vi vill inte ifrågasätta UP:s välvilliga avsikter att faktiskt kämpa för socialism, på denna punkt skiljer de sig avsevärt från social-demokrater som inte på något sätt har detta perspektiv. Denna strategiska inriktning som UP hade fick konsekvenser hela perioden igenom i synen och förhållningssättet till andra

klasskrafter, statsapparaten, militären, massornas kamp och organisering, de revolutionära krafterna, etc. Det var ett program och en politik som på intet sätt hade en anti-kapitalistisk inriktning. Det är ur denna utgångspunkt vi kan kritisera UP, det faktum att deras politik inte var inriktad på att krossa kapitalismen och den borgerliga staten. Felet ligger inte i de reformer och åtgärder som man genom sitt program ville genomföra. Tvärtom, så var dessa både nödvändiga och gynnsamma för arbetarklassen. Felet ligger i att dessa inte var inordnade i en revolutionär strategi för den socialistiska revolutionen. Det fanns ingen koppling mellan dessa reformer och skapandet av en politisk kraft som kunde vara ett självständigt alternativ till den borgerliga staten och legaliteten. Det fanns inget perspektiv på maktövertagandet och uppbygget av en proletär makt med det strategiska målet att krossa staten. Av denna anledning fanns det heller ingen uppfattning av proletariatet som ledande klasskraft i en revolutionär process och den därmed sammanhängande nödvändigheten att utveckla och stärka klassjälvständigheten. Tvärtom så underordnades proletariatet under de andra klasskrafterna i den allians som man vill skapa för sitt strategiska mål. Det är detta som förklarar UP:s vilja att hålla tillbaka och kontrollera massrörelsen som inte lät sig hållas inom UP:s stelbenta schema om anti-monopolistisk kamp: arbetarnas kamp utvecklade sig mot att slå mot hela det kapitalistiska systemet och de klasskrafter som står bakom detta. Själva klasskampen avvisade därmed UP:s strategi och taktik.

Frågan om den alternativa politiska makten och den felaktiga politik som UP förde i sin legalism och inskränkning till den borgerliga staten som politiskt instrument har betydelse även för den allmänna synen ett legalt arbete inom de demokratiska institutionerna. Frågan står inte att utnyttja dessa eller inte. Revolutionärerna mås te använda varje möjlighet som ges att politiskt stärka proletariatets ställningar och självständighet, och för att förlama bourgeoisin. Därför är erfarenheterna från Chile inte att man a priori inte kan använda sig av dessa institutioner. Men bara om detta arbete är underordnat stärkandet av arbetarsjälvständigheten och uppbygget av en alternativ makt som strategiskt just har målet att krossa de ”demokratiska” institutionerna.

Utifrån de strategiska lärdomarna från processen i Chile kan vi också se hur massrörelsen utvecklas språngartat. Under hela perioden stärktes massornas politiska och organisatoriska självständighet och detta manifesterades fr a i de självständiga organisationsformer som massorna byggde upp. Dessa hade olika funktioner och utvecklades olika fort. I början hade de huvudsakligen försvarsfunktioner, men utvecklades på vissa håll till att bli maktorgan som tog på sig alltfler funktioner i klasskampen. Detta gäller fr a kommunråden. Dessa organ på massnivå hade dock en avgörande politisk betydelse genom att de utgjorde början till en självständig rörelse inom klassen som kunde peka ut ett alternativ till reformismen, ett alternativ som byggde på klassjälvständigheten och styrkan i förhållande till andra klasskrafter. Det enda sättet att knyta varaktiga klassallianser och organisera sin makt. MIR och andra revolutionära krafter koncentrerade sig på att utveckla denna organisering som det enda alternativet till den borgerliga staten och reformismen. Det var i denna rörelse som avantgardet hade sin plats och kunde fylla sin funktion.

I detta sammanhanget är det intressant att se hur vissa grupper, och det gäller framför allt trotskisterna i RMF försöker förklara nederlaget i Chile. Deras förklaring lyder att i en situation då de objektiva och subjektiva faktorerna för en revolution förelåg, så var det bara ett revolutionärt kommunistiskt parti samt beväpningen som fattades. MIR har ständigt påpekat att ett revolutionärt parti växer fram inom massorna och med uppgiften att stärka självständigheten och organiseringen. Det är i denna rörelse som partiet kan mogna ihop med klassen till en revolutionär kraft. Därför arbetade MIR hela tiden med att stärka den självständiga organiseringen och formulerandet från basen av ett revolutionärt program – ”Folkets Program” – som kunde vara ett alternativ. Men man hade inte en tillräcklig styrka och förankring att utgöra ett alternativ till reformismen. Detta faktum går inte att förklara bort med några idealistiska tankegångar. Detta faktum härrör

just ur den faktiska politiska situationen i Chile där proletariatets självständighet, formering och medvetenhet inte var tillräckligt utvecklad. Eller: Reformisterna hade hela tiden det avgörande inflytandet och var de enda som kunde erbjuda ett helhetsalternativ, hur felaktigt det än var. Att det inte fanns ett revolutionärt parti och att reformisterna hade styrkan har just sin grund i den bristande självständigheten inom klassen. Därför var också den enda möjliga vägen för MIR att koncentrerat arbeta på att formera och självständiggöra klassen. Att arbeta med olika typer av självständig organisering, utveckla ett revolutionärt program och stärka avantgardet. RMF ställer mot detta allmänt prat om parti, program och beväpning utan att konkret visa vad det innebär i en konkret klasskampssituation. Vad är det för organisation och program RMF tänker sig utveckla utan att förankra hela politiken i klassen. En paketlösning som kan läggas fram i varje läge eller

....

FN

Lärdomar av Chile

Organización Comunista de España "BANDERA ROJA" *

Chile har stor betydelse för oss. Inte för att bekräfta och styrka våra allmänna idéer, utan för att analysera och lära av en stor politisk erfarenhet. Med det chilenska folket känner vi en stor solidaritet av två orsaker:

1/ För att de startade en djupgående revolutionär process som utvecklade en hög medvetenhet och en stark kampvilja. För att de nu lider under barbariska förföljelser från reaktionens sida och för att de på allvar tog itu med kampen för livet och kampen för politisk frihet och socialism, under utomordentligt svåra omständigheter.

2/ För deras erfarenheter, för de problem de ställdes inför, en sammansatt och dynamisk process som under kort tid utvecklades från en begränsad valseger för reformistiska och revolutionära politiska krafter, stödda av en facklig radikaliserad massrörelse. Till en förrevolutionär social kris som avlöstes av en fascistisk militärkupp stödd inte bara av imperialismen och storfinanserna, utan även av större delen av statsapparaten och vissa delar av medelklassen.

På allt det som det chilenska folket och dess politiska och fackliga organisationer har genomgått, måste vi visa en obegränsad och osviklig solidaritet genom att sprida information, legalt och illegalt, till en bred opinion om det som Unidad Popular (UP) representerade, och om det som idag försiggår under militärjuntans regim. Vi måste stödja de chilenska organisationerna och alla de som tvingats fly, driva kampanjer mot avrättningarna och tortyren och kämpa för frigivandet av de tusentals fängslade. Avslöja och fördöma all form av "normalisering" av relationerna med Chile och den förfälskade bild som ges utav situationen från bl a den spanska regeringen och olika massmedia.

Men likväl måste vi studera vad som hänt i Chile mellan 1970-73. Det finns många frågor som intresserar oss:

1) Läget 1970. Vad var UP, en överenskommelse inför valet, ett reformistiskt projekt, ett revolutionärt folkligt block? Fast beslutna att genomföra sitt antimonopolistiska och antiimperialistiska reformprogram, med sitt starka stöd hos folkmassorna och med den förankring som UP-partierna hade, öppnade UP en ny period i klasskampen som mycket snabbt skulle kunna utveckla sig till en revolutionär situation. Detta är en ofrånkomlig verklighet.

2) Men hur uppfattades denna nya period av de politiska krafter som skulle leda den? Här uppenbarar sig en dubbel förvirring som skulle komma att få sina konsekvenser. Den första förvirringen var att se denna period som en "övergångsperiod till socialismen", när det i själva verket gällde en "folklig offensiv för att erövra makten". Resultatet blev att man betonade en strukturell reformering genom socio- ekonomiska åtgärder, istället för att lägga vikten vid politiskt-ideologiska åtgärder för att skapa de mest gynnsamma styrkeförhållandet för ett maktövertagande. Den andra förvirringen är en biprodukt av den första: Den mekaniska och stelbenta politiken av antimonopolistisk karaktär. Man gick snabbt och skoningslöst till attack samtidigt som man visade stor respekt för sektorer av mellanbourgeoisin. Resultatet blev en omedelbar reaktion från ett storkapital som nu var enat och som utnyttjade vissa grupper som åkare, akademiker etc mot UP. Detta innebär att den ekonomiska inriktningen hindrar utvecklandet av en revolutionär politisk inriktning som bättre motsvarar konfrontationens karaktär, från början av 1972.

* Artikeln ursprungligen publicerad i tidningen *Politica Comunista* i februari 1974 – Red

3) UP:s ställningstagande i detta sammanhang är inte endast resultatet av teoretiska misstag – att försöka ”konstruera socialismen” för att lättare kunna ”erövra makten”. Utan också som en konsekvens av den sociala bas från vilken UP hämtade sitt stöd och som man ständigt eftersträvade att bredda.

Folkmassorna och arbetarklassen i synnerhet krävde fr a en omedelbar förbättring i sin levnadsstandard och utövade ett kraftigt tryck (t ex för att företagen skulle övergå till den statliga sektorn). UP stödde sig mer på detta valunderlag och rent ekonomiskt tryck för vilket man inte hade annat svar än APS (Förstatligade sektorn i Chile), och betydligt mindre på den politiska mobiliseringen och revolutionära medvetenheten som massorna utvecklade.

UP försökte även erövra medelklassen på basis av respekten för författningen, lagligheten etc och genom ekonomiska reformer. Men högerens offensiv bröt den institutionella jämvikten, och tolkade denna legalitet inte längre som ett uttryck för ordning och säkerhet, utan som ett uttryck för ekonomiskt och politiskt kaos. De ekonomiska reformerna var inte på något sätt skadliga för medelklassen, men förde tankarna till socialismen.

Det fanns en avsaknad av politisk och ideologisk offensiv från UP:s sida riktad mot medelklassen vars medverkan i processen inte kunde säkerställas. De fick endast löften om ekonomiska garantier att inget skulle hända dem, en sak som den dagliga verkligheten förnekade. På detta sätt omvandlades dessa klasser successivt till högerens och fascismens bas.

4) Problematiken kring staten. Vad är staten och vad innebär dess erövring för de revolutionära och folkliga massorna. Detta diskuterades öppet i Chile mellan 1970-73. UP är regeringen. Innebär regeringen folkakt? Ja, i det avseendet att regeringen är ett verkligt instrument för folkmassorna genom de politiska och fackliga organisationerna med möjlighet att utöva påtryckningar på samhället och öppna vägen för förändringar. Nej, i det avseendet att statens existens och funktion är beroende av samtliga sina institutioner, (lagar, militärapparat, rättsväsende) och det finns stora begränsningar i dess möjlighet att agera (t ex så innebär en respekt för den institutionella ordningen i praktiken lämna de rådande maktförhållandena ostörda). UP:s lagliga fredliga och stegvisa kamp som ledde till att de tog regeringsmakten och därmed öppnade en ekonomisk omvandlingsprocess och en politisk mobilisering, avmattades emellertid snabbt. De härskande klasserna kommer först att blockera den lagliga maktens utövande, därefter sätta in den militära makten för att återerövra all makt och förstärka repressionen. Inför allt detta har UP ingen verklig strategi. Men det räcker inte bara att opponera sig mot UP:s impotens 1972-73, då man inte gick framåt som ett uppenbart resultat av sin etapp teori. De kunde inte heller gå tillbaka beroende på sin egen inneboende förändring, och på trycket från massorganisationerna. Allt detta bekräftar grundprincipen i Lenins ”Staten och Revolutionen”. En konkret analys kan hjälpa oss att klargöra varför UP i praktiken blev utan politisk initiativ under 1973.

5) En sak som vi tycker är speciellt viktig är den förskjutning som framkommer från okt 1972 mellan UP:s karaktär och dess förhållande till massorna och klasskampsläget. Den legalistiska linjen och förhållandet till valstödet förändras mycket långsammare än styrkan i klasskonfrontationerna och behovet av att utveckla det politiska initiativet. Det finns många problem som vi idag måste analysera även om vi inte kan lösa dem fullständigt.

Då vi ser på den politiska linjen och karaktären hos de politiska organisationerna, särskilt Kommunist- och Socialistpartierna – de breda ledande krafterna – kan vi konstatera två saker:

För det första att den politiska linjen och organisationstypen har vuxit fram genom en lång tids ackumulering av krafter. Den långsamma politiska offensiven går inte snabbt att förändra, om

inte ;annat därför att det inte finns en ledande kader och inte heller ett homogent skikt beslutsamma och teoretiskt-praktiskt skolade kader För det andra: I en situation av accelererad klasskamp och politisk kris är det nästan omöjligt för en politisk organisation i minoritet att erövra en ledande plats i den revolutionära processen.

I denna period av revolutionär offensiv och borgerlig och fascistisk kontra-offensiv har massmobiliseringen skapat nya organisationsformer, kvalitativt skilda från den tidigare periodens politiska och fackliga organisationer. Dessa organisationer "råd och bälten" är 'samtidigt de mest avancerade formerna för den ekonomiska kampen, som medlen för massornas politiska offensiv och den revolutionära ideologiska kampen. Som ett avantgarde i förhållande till fackföreningarna kan de inte jämföra sig med de politiska partierna som har den enda möjligheten till en centraliserad politisk ledning. De nya organisationsformernas karaktär av "Folkmakt" blir mycket förvirrande när de varken effektivt kan utnyttja makten eller ha något perspektiv på att utgöra ledning. Men de representerar ett frö till något som kunde bli massorganisationer för den öppna kampen om makten och uppbygget av en revolutionär stat.

Det principiella praktiska problemet som UP, arbetarrörelsen och massrörelsen i allmänhet ställs inför 1972-73 är problemet med militärmakten. I en speciell kris som under denna period, med en militärmakt som är intakt, konservativ och nära lierad med USA-imperialismen, men som även innefattar lagliga, demokratiska och nationella delar, blir frågan hur man splittrar militärmakten viktig. Antingen försöker man splittra militären eller också tar man avstånd ifrån den.

6) Vad representerar den chilenska staten och vad måste vår ställning vara inför folkmotståndet?

a/ Den chilenska militära och fascistiska staten representerar återupprättandet av den kapitalistiska -imperialistiska makten. Den har relativt bred social bas som innefattar stora delar av medelklassen och även det aktiska stödet eller passiviteten från de icke-fascistiska politiska och ideologiska krafterna (den liberala högern och kristdemokraterna, kyrkan, teknokraterna etc).

b/ Den fascistiska staten har utövat och utövar en kraftig repression som har krossat mass- och klassorganisationerna, krävt folkets hopp med terror och fysiskt utplånat en stor del av de fackliga och politiska kadrerna. Den höga politiska medvetenheten som massorna har uppnått och existensen av militanter och vapen är inte tillräckliga förutsättningar, varken för att återuppta masskampen, eller för en politisk och militär offensiv från vänstern. Förbindelserna mellan massorna och de revolutionära militanterna har brutits. Möjligheten för massornas kamp, även den ekonomiska, är mycket liten och massorganisationerna kommer inte att kunna rekonstruera sig omedelbart. vänsterns militära makt, utan ett aktivt stöd från massorna, har ingen möjlighet mot en kriminell regim beväpnad till tänderna.

c/ Under dessa förhållanden kommer massornas kamp att utvecklas sakta och under olika former. Från ett första motstånd på fabrikerna och i bostadsområdena för att minska den otroliga förnedringen av de mänskliga förhållandena, till häftiga repressalieaktioner mot morden, tortyren och angiveriet. Detta övergår till en mängd solidaritetshandlingar, protester mot förtrycket och krav på mänskliga och politiska rättigheter. Solidariteten måste inrikta sig på hela det folkliga och demokratiska motståndet, på massornas hela antifascistiska kamp, utan att endast gynna organisationer och former som för tillfället kommer att vara i minoritet och av mindre betydelse (den väpnade kampen). Oberoende av de förbindelser som varje politisk organisation har upprättat med sina politiska broderpartier i Chile, måste solidariteten med Chile och det chilenska folket och revolutionen bli massornas gemensamma uppgift.

Chile 1973: "Att dra lärdomar från nederlaget"

Vi får inte lura oss själva. Det chilenska folket har lidit ett oerhört nederlag, som väger tungt i hela Latinamerika och världen. En revolutionär och socialistisk process i rörelse som för de exploaterade massorna och närstående skikt öppnade en framtid full av förväntningar, har ännu en gång oförsonligt mejats ner av militanter, allt i de härskande klassernas intresse. Man tjänar ingenting på att lugna sig med att tala om ett motstånd som var lika desperat som heroiskt, om en väpnad kamp som fortfarande existerar och från vilken man inte kan förutsäga några omedelbara resultat. De tiotusentals arbetare och militanter som är gripna, eftersökta och gömda, förföljda av förtrycket, de tiotusentals kräver av oss att vi analyserar deras erfarenheter. Den chilenska världens vänster kan omvandla nederlagen till seger endast om man drar lärdomar från dem.

Chile 1970: Det härskande systemets kris.

Under 1960-talet upplevde Chile ett ambitiöst försök att konsolidera ett härskande block baserat på en allians mellan monopolkapitalet och medelklassen och med ett visst stöd från viktiga folkliga grupper. Det politiska instrumentet var det kristligt demokratiska partiet (PDC) med Frei i spetsen. Ett "rosornas parti" som fastän det inte var nominerande var väl förankrat i de folkliga sektorerna – kontrollerade CUT (chilenska LO), hade ledningen i de två viktigaste bondefederationerna, var ledande kraft på universiteten och i många bostadsområden. PDC hade ett stöd från en stor del av medelklassen och de "moderna" delarna av kapitalet. Frei, med sitt reformprogram "*den fredliga revolutionen*", räknade med ett starkt stöd från USA som ivrigt sökte efter ett alternativ till den kubanska revolutionen. USA var övertygat om att utan förverkligandet av vissa ekonomiska reformer (jordreform, inkomstfördelning, användning i högre grad av produktionens kapacitet etc) skulle man tvingas säkerställa ett kostsamt biståndsprogram för att undvika uppkomsten av en desperat situation.

I denna allians spelar medelklassen en viktig roll. Därur hämtas det *politiskt ledande skiktet* tillsammans med delar av militären. Den legalistiska ideologin, militärens strikta "professionalism" och yrkesstolthet och deras politiska "oavhängighet", den offentliga sektorns expansion och det ökade tillträdet till utbildningssektorn, är några medel genom vilka småbourgeoisin har säkrat sin position inom den parlamentariska statens ramar. PDC och Freis seger 1964 stärker banden mellan småbourgeoisin och monopolkapitalet på basis av ett moderat reformprogram.

Men "Frei-projektet" tar slut mycket snabbt. USA-regeringen har större förståelse för de amerikanska företagens skäl att fortsätta exploatera den *chilenska kopparen*, än Freis önska att få kontrollen över denna som utgöt 80% av landets exportinkomster. Den finns i utländska händer, och den fortsätter att vara det under Freis tid.

Jordreformen utvecklas oerhört långsamt. Det tas hänsyn till alla parterns intressen, tills det av dess upphovsman, Jacques Chonchol, drar sig tillbaka och reformen nästan paralyseras. *Lönerna* fryses ner, de ambitiösa planerna att bygga bostäder och skolor rasar i.o.m. 1966-67.

Såväl reformerna för inkomstfördelning, levnadsstandardsförbättringen som expansionen av den inhemska marknaden går i stöpet. Den "fredliga revolutionen" ersätter "reformerna" med naket förtryck. Man får god hjälp av de "demokratiska", "legalistiska" militära styrkorna. Gruvarbetarstrejk i El Salvador 1966: 8 döda, CUT:s generalstrejk i Santiago 1967: 5 döda, jordockupation i Puerto Montt av familjer utan bostäder: 10 döda.

Det imperialistiska beroendet och den ekonomiska maktens koncentration såsom den kapitalistiska ackumulationsprocessen utvecklats i Chile, visar det omöjliga i att undvika ekonomins växande monopolisering. Att undvika kapitalexporten, lyxproduktion istället för

konsumtionsvaruproduktion, den ojämna inkomstfördelningen, det låga utnyttjandet av produktionskapaciteten, avsaknaden av statliga medel för en social investeringspolitik etc. Misslyckandet av Freis reformpolitik splittrar alliansen mellan imperialismen, monopolkapitalet och medelklassen.

Vid slutet av 60-talet befann sig de härskande klassernas dominans i en krissituation. Imperialismen hade sett att reformerna kunde gå för långt och gjorde ett reaktionärt val. De efterblivna kapitalistiska sektorerna (som på många områden representerar 2/3 av den totala produktionen) och storgodsägarna skrämdes av de tidigare planerna för löneförhöjningar och jordreformer. De vill också ha en reaktionär lösning. Medelklassen har splittrats och radikaliserats av en tilltagande ekonomisk stagnation och den levnadsstandardsförsämring som fortsätter till Frei-periodens slut. Detta gör det otänkbart att de massivt skulle delta i en reaktionär lösning. Inom medelklassen dyker det upp strömningar ur den extrema högern, (militarister, fascister med syfte att "skapa ordning" mellan kapitalister och arbetare) men även viktiga förändringar åt vänster: Utbrytningar åt vänster från PDC, vänsterns frammarsch på universiteten och i bostadsområdena, överenskommelsen mellan Radikalpartiet och PS-PC, slutligen har massrörelsen erövrat betydande framgångar de senaste åren. Konsoliderandet av CUT som arbetarnas enda samlade klassorganisation, de stora strejkerna som genomförs och PS och PC:s odiskutabla hegemoni gör CUT till det bästa medlet för att förändra styrkeförhållandena. "Poblador"rörelsen mobiliserar hundratusentals, bostadslösa och från "lägren" (Campamentos). De sistnämnda tillkomna som ett resultat av illegala jordockupationer under vänsterpartiernas ledning.

Läget vid valet. 1970 visar på klara splittringstecken inom bourgeoisin. Den "demokratiska och legalistiska" armén försöker t.o.m. förhindra valet: T ex general Viauxs revoltförsök i ledningen för Santiagos pansardivision som dock resulterade i ett nederlag, men som även är ett tecken på den groende stämningen inom armén.

I valet ställer *tre kandidater* upp: Alessandria stödd av de traditionella högerpartierna förenade i Nationalpartiet (PN); Tomic representerande PDC; Allende som representerade UP inom vilken fanns de traditionella vänsterpartierna (PC och PS), vänsterutbrytningen ur PDC (MAPU) och "center-vänstern" (Radikalpartiet), Socialdemokratiska Partiet och API (Oberoende vänstern). Vid valet 1964 fick Frei valstöd både från högern, medelklassen och många röster från de folkliga sektorerna. Nu när den traditionella högern har en egen kandidat, och vänstern har tagit en viktig del av krafterna som stödde Frei, presenterar PDC en kandidat som är i stånd att återerövra stödet från den radikaliserade medelklassen. De försöker göra en inbrytning i de folkliga sektorerna och samtidigt erbjuda ett parti "med framtiden för sig" åt det "moderna" kapitalet. Det handlade inte så mycket om att vinna valet, som att återuppta det populistiska reformprojektet. Tomic blir mannen, som med hjälp av de "vänster"strömmingar som fanns inom PDC, presenterar ett ambitiöst reformprogram nästan identiskt med det som UP hade. Oavsett dess uppriktighet, var det inget annat än en aktion för att förhindra medelklassens massiva stöd till UP. De härskande klasserna försökte på detta sätt att försvara vänstern samtidigt som de planerade framtida aktioner. När PC:s ordförande Luis Corvalán försäkrar att "med Tomic går jag inte ens till mässan", så innebär det att när Tomic säger samma saker som UP så vill de uppnå motsatsen.

Den härskande klassen försökte, i brist på ett politiskt alternativ som kunde ena den och återskapa alliansen med medelklassen, istället splittra vänstern genom Tomics politik.

Unidad Popular 1970: Social kompromiss och politiska garantier

UP:s kandidat Salvador Allende vinner valet med 38% av rösterna. Alessandria och Tomic når inte mer än 35% resp 28%. UP:s valstrategi har segrat. Denna går schematiskt ut på:

a/ En antiimperialistisk, anti-monopolistisk och anti-latifundistisk (Latifundi=storgods reformprogram och 40 konkreta åtgärder avsedda att omedelbart förbättra massornas levnadsstandard.

b/ Ett politiskt projekt som försäkrade att respektera de rådande institutionerna, d v s röra sig inom gränserna för konstitutionen i tillämpandet av sin reformpolitik.

c/ En bred massmobilisering med bildandet av 15 000 UP-kommittéer (CUP) men som endast hade perspektiv på valet varför de efterhand upplöstes efter valsegern.

d/ En socialistisk kandidat, Salvador Allende, vars politiska verksamhet och personlighet alltid hade utvecklats inom de lagliga ramarna (minister 1938, ordförande i senaten under olika perioder).

e/ Bekräftandet av det socialistiska perspektivet, samtidigt som man teoretiserade över den ”fredliga och gradvisa övergången” med utgångspunkt från regeringsmakten och det radikala reformprogrammet inom de demokratiska och lagliga ramarna, (” den chilenska vägen”).

Denna strategi hade tre målsättningar:

1/ Tillförsäkrade sig ett brett folkligt stöd för att vinna valen, och därefter kunna genomföra sitt reformprogram.

2/ Dra till sig medelklassen genom ett reformprogram och genom att garantera institutionalitet.

3/ Att neutralisera statsapparaten, högern och PDC genom att försäkra sin respekt för legaliteten och ” den chilenska vägen”.

Dessa garantier var precis de som den härskande klassen ville ha, kosta vad det ville. Men den politiska vikten som de två stora arbetarpartierna, PC och PS, hade inom UP och det tryck som massrörelsen utövade, gjorde det svårt för UP att utan vidare ge borgarna dessa garantier. Detta provocerade också fram statskupsförsök redan innan Allende installerades: Mordet på ÖB general Schneider, försvarare av (doktrinen att armén är politiskt neutral och legalistisk. Statskuppen misslyckades därför att huvuddelen av den härskande klassen och militären visste att de kunde provocera fram en blodig konflikt. De bestämde sig för att bromsa den revolutionära processen inom ramen för de lagliga institutionerna.

Lagligheten är inget annat än totaliteten av institutioner genom vilka de härskande klasserna utövar sitt tvång. Dess materiella uttryck, det främsta medlet för att utöva sin dominans är staten. Regeringsmakten är visserligen det viktigaste instrumentet men inte det ända. Parlamentet måste godkänna regeringens sätt att skaffa ekonomiska resurser, förändra den gällande lagstiftningen etc, för att det ska vara nödvändigt att genomföra de nödvändiga reformerna och möta reaktionens sabotage. PDC och PN har majoritet i parlamentet. Presidentens och regeringens lagförslag går först igenom ”controlia general” (författningsdomstol) innan de når parlamentet och redan där försvinner många av regeringens projekt. Rättsväsendet och militärmakten är två lika mäktiga som reaktionära institutioner, som nästan helt undgår regeringens kontroll, och själva i sista hand bestämmer över sin verksamhet. Om vi därtill lägger högerns väldiga ekonomiska och ideologiska makt (press, radio och TV), förstår man lätt att de legalistiska garantierna 1970 var till de härskande klassernas fördel, och att de med alla medel skulle försöka behålla dem.

Allende, en gång vald av folket, måste nu också segra inom parlamentet och kongressen eftersom han inte fick 50% av rösterna. PDC bestämde sig för att godkänna Allende som president, men under förutsättning att han lovade att respektera en ”Garantiförordning” (Estatuto de Garantías). Denna förhindrade Allenderegimen att ingripa och kontrollera militärmaktens och rättsväsendets funktioner,

Detta innebär också att regeringen måste lämna massmedia orörda, att de inte kan bygga upp eller acceptera nya organisationsformer skapade av massorna från basen med syfte att fylla funktioner som endast statsapparaten har rätt till (domstolar, ordningsmakt, polis etc). Vad man ser är att de härskande klasserna försäkras sig om politiska garantier, trots att UP:s program innehåller huvudsakligen ekonomiska åtgärder.

Kunde UP göra något annat? 1970 fanns inte många alternativ, inte ens två, som delar av vänstern och den extrema vänstern påstod: Val eller väpnat uppror. Nej, valet 1970, besättandet av de demokratiska institutionerna, reformprogrammet, närmandet till medelklassen var den enda vägen som tillät UP att gå framåt. En kris inom de traditionella formerna för klassherravälde, brist på en klar politisk inriktning inom den härskande klassen, medelklassens radikaliserings men samtidigt uppknytning till de legala och demokratiska institutionerna. Militärmakten hölls intakt (en högt moderniserad armé som tillsammans med Brasiliens får den största militära hjälpen i Latinamerika från USA), massrörelsens utveckling men inom gränserna för en viss social legalitet och under ledning av legalistiska partier och därmed utan möjlighet att snabbt kunna möta militären. Allt detta gjorde att man gick till val för att vinna det och i praktiken kunna genomföra sitt program.

Men detta UP:s perspektiv vilade på en bas som mycket snabbt skulle visa sig bräcklig. För det första en vilja att i praktiken genomföra ett reformprogram som dock inte åtföljdes av tillräckliga förberedelser. Detta för att kunna möta den reaktion som denna politik framprovocerade, dvs man saknade de politiska medlen för att försvara och utveckla reformpolitiken.

För det andra, den kända politiska svagheten – ”vi har regeringen men inte makten” – som man trodde sig kunna övervinna genom att i praktiken genomföra de ekonomiska och sociala förändringarna, *d v s man valde att börja med byggandet av socialismen, för att senare ta itu med maktövertagandet.*

För det tredje, trodde man att erövringen av regeringsmakten och massornas stöd till denna regering (genom val, demonstrationer, punktaktioner, fabriksockupationer etc) var tillräckligt för att neutralisera och progressivt kunna förändra borgarstatens övriga institutioner.

Slutligen förutsåg inte UP de motsättningar, som reformpolitiken och den växande massrörelsen skulle föda, i förhållande till medelklassens ekonomiska och politiska förväntningar. UP förutsåg därmed heller inte den roll som medelklassen skulle spela i kampen mot UP.

Den dominerande ideologin inom UP var inte den traditionella reformismen. Utan snarare en ideologi som var demokratisk och socialistisk, legalistisk och revolutionär, fredlig och fast beslutsam att genomföra sitt mål, parlamentarisk och stödd av en massrörelse som innehöll såväl högerelement (stöder den etablerade ordningen och inte den självständiga kampen och organiseringen), som vänsterelement och äventyrspolitiker (socio-ekonomiska förändringar som skulle sätta kapitalismen i kris och leda fram till socialismen utan att räkna med de politiska medlen för detta). Denna ideologi, ”demokratiskt-fredlig” och ”ekonomiskt-revolutionär” är vad Vi kallar den revisionistiska ideologin.

1970-1972: Revolutionär offensiv eller övergången till socialismen

UP-regeringen började beslutsamt att genomföra sitt program: Förstatligandet av kopparn, bildandet av APS, kontrollen av de flesta större företagen och bankerna, jordreformen (expropriering av alla gods större än 80 ha) varde omedelbara åtgärder. Man började utnyttja produktionskapaciteten till nästan 100% (mot tidigare 30-40%). Arbetarklassens inkomster ökade kraftigt (100% för de lägst betalda), samtidigt införde man priskontroll på de mest nödvändiga varorna. Skolor och hälsostationer byggdes upp i de proletära bostadsområdena. Varje familj fick gratis en halv liter mjölk per dag och barn. Mellan 1970-72 konstruerades 100 000 arbetarbostäder vilket var mer än vad som byggts under den senaste tioårsperioden och trots byggnadkollegiets bojkott.

Av alla dessa åtgärder betraktades framförallt två, nationaliseringen av kopparn och bildandet av APS, som nyckelåtgärder för övergången till socialismen. Kopparn representerade 80% av Chiles valutainkomster, textil, -metall, och kemiföretagen etc. Man tillämpade en politik som gick ut på att först ingripa mot monopolen, senare kunde man ingripa i produktionens mellan-sektorer och anpassa statsapparaten till denna nya "socialistiska" infrastruktur.

Men monopolkapitalet och imperialismen kunde inte acceptera detta utan kom att motarbeta den "chilenska vägen" i sin helhet. Och för detta ändamål kunde de räkna med mer krafter och fler allierade än man förutsett.

USA utsatte Chile för en "dold" blockad genom att försöka tvinga landet att under en kort tidsfrist återbetala de skulder som de tidigare presidenterna Frei och Alessandria dragit på sig. Genom att släppa ut sin kopparreserv kunde USA framprovocera en 50%ig sänkning av kopparpriserna på världsmarknaden. UP-regeringen vägrades alla krediter samtidigt som valutareserven minskade katastrofalt, (Chile importerade nästan allt utom koppar). Jordägarna och boskapsuppfödarna lämnade sina gårdar obrukade och smugglade över boskapen till Argentina (mer än 100 000 djur bara under -71), allt emedan befolkningens efterfrågan ständigt ökade. Industriägarna varken moderniserade produktionsapparaten eller ökade produktionen: Istället lagrade de sina varor och *använde sitt kapital i spekulationssyfte* på svarta marknaden. Akademiker och yrkesutbildade, handelsmän, åkeriägare, dvs *små- och mellanbourgeoisin* skrämdes av närheten av det socialistiska perspektivet (dvs regeringens kontroll av ekonomin). Dessa stämningar utnyttjades i de hetskampanjer som drevs av arbetsköparorganisationerna, borgarpressens "gremios" (korporativa yrkesorganisationer) etc. Därför kunde dessa skikt övergå till en mäktig opposition mot UP och Allenderegimen.

Allt detta är mycket logiskt. Varje revolutionär regering som försöker sätta igång ett uppbygge av socialism konfronteras snart med de hitintills härskande klassernas motstånd och kamp. För att möta och slå ner detta motstånd krävs de nödvändiga politiska medlen (proletariatets diktatur). Men UP kastade om detta perspektiv. Genom att driva igenom de ekonomiska och sociala förändringarna trodde man sig uppnå dessa politiska instrument. *Men hur ska man säkra dessa förändringar och reformer?* Allenderegimen försvarade sig för varje dag allt bättre på det internationella planet, och högern avhöll sig från att direkt attackera nationaliseringen av kopparn. Men i övrigt var det annorlunda. Jordreformen skulle genomföras inom ramen för den lag som PDC hade godkänt. Uppbygget av APS skedde mot kongressens vilja genom att utnyttja speciella lagar som tillåter direkt statsingripande i företagen under speciella omständigheter. För att kunna finansiera sitt reformprogram föreslog UP en skattereform som kongresser, vägrade att godkänna. Författningsdomstolen godkände inte regeringens förslag på åtgärder mot ekonomiskt sabotage. Domstolarna ingrep inte mot svarta börsen, men däremot mot de arbetare som kämpade för att deras företag skulle förstatligas och kontrolleras av arbetarna själva. Militärens

”neutralitet” betalades till priset av att den inte kunde användas mot högerens subversiva verksamhet och massorna förhindrades att utöva det våldet mot klassfienden.

Det är utan tvivel så att regeringen med ett folkligt stöd är en otillräcklighet för att gå mot socialismen. Men UP:s politik bidrog till en djup kris i det kapitalistiska systemet förutom de särskilda expropriationer som genomfördes. Motståndet och det ekonomiska sabotaget från de drabbade delarna av kapitalet bidrog visserligen till att bromsa upp processen, men kunde inte återställa jämvikten i systemet. I juli 1972 var UP utan politiska resurser för att kunna rycka fram. De bromsade sin politik för konsolidera de redan uppnådda förändringarna. I detta läge gick högeren på offensiv. Resultatet blev oktoberkrisen. Högerens mål var att skapa förutsättningar för störtandet av Allendes regering långt innan slutet av hans presidentperiod, 1976.

”*Borgarnas nationella strejk*” i oktober 1972 kom att införa tre nya element i den chilenska processen:

1) *De härskande klasserna övergår till en offensiv utanför de institutionella ramarna.* Dess ledning är inte de traditionella partierna, utan ett underjordiskt Kommando” som bestod av de viktigaste delarna från arbetsköparorganisationerna, massmedia, för de fascistiska och högerextremistiska organisationerna (Fosterland och Frihet, Opus Dei), för högerkrafterna inom armén och de parlamentariska partierna. Dess kampinstrument var inte kongressen eller domstolarna, utan en ekonomisk paralysering av landet, gatudemonstrationer och terrorism. Dess avsikt var inte att förhindra regeringens handlingar utan att illegalt provocera fram dess fall.

2) *Folket* besvarade denna offensiv med en mäktig *massmobilisering*. De ”tog över” företag och transportmedel, man tvångsöppnade affärer och skapade kontrollorganisationer för distributionen (JAP), de byggde upp industribälten och kommunalråd som embryonala folkmaktsorgan. Alla vänsterpartier drev fram mobiliseringen. Några med avsikten att utnyttja ett gynnsamt tillfälle för att stödja och komplettera regeringen, andra med avsikten att driva fram en fas av förstärkt och fördjupad maktkamp i vilken de nyskapade organisationerna skulle utvecklas till ett alternativ till den institutionella makten.

3) UP-regeringen stödde sig på denna massmobilisering, men samtidigt såg de sig hårt trängda av de övriga delarna av statsapparaten som de inte kontrollerade. Införlivandet av militären i regeringen, speciellt vad gäller pratstill Inrikesministeriet, tillät den på samma gång att sätta stopp för högerens strejk och terrorism, och neutralisera militärmakten och de politiska institutionerna i allmänhet (domstolar, PDC). Men militärmakten kom att ingripa direkt i den dagliga politiska ledningen.

En ”militära lösningen” satte stopp för oktoberkrisen. För UP var det fråga om att *vinna tid* för att de genomförda sociala och ekonomiska förändringarna skulle bära frukt. Som ett resultat av detta, och på basis av en respekt för legaliteten, kommer massorna att mobiliseras och enas. Samtidigt som de härskande klasserna och medelklassen splittras och deras politiska maktmedel neutraliseras. Högeren inriktade sig på valen till kongressen -73, då man väntade sig att regeringen skulle vara försvagad av dels högerens valkampanj, dels militärens närvaro i regeringen. Man hoppades på att uppnå de nödvändiga 2/3 av platserna i kongressen för att kunna störta regeringen lagligt. Om detta misslyckades skulle militärmaktens ökade politisering garantera en annan lösning: En statskupp.

Oktoberkrisen innebär slutet på ”övergången till socialismen”. UP kunde inte längre gå framåt på denna väg. I verkligheten står inte problemet att fortsätta gå mot socialismen, utan att samla tillräcklig styrka för att erövra makten. UP-programmet som ett övergångsprogram är en omöjlighet. Dess stagnation efter en kort tids utveckling är oundviklig beroende på avsaknaden

av de nödvändiga politiska medlen. Ett handlingsprogram innehåller alla de sociala och ekonomiska krav som massorna under en bestämd period driver fram. Och med den dubbla målsättningen att å ena sidan förbättra massornas levnadsstandard, å den andra stärka massornas ställningar i klasskampens styrkeförhållande. Det slutliga genomförandet förutsätter en krissituation som endast löses genom den öppna kampen om den politiska makten. Således, handlingsprogrammets slutliga mål är inte att påbörja en process av socialistiskt uppbygge, utan att skapa förutsättningarna för krossandet av den kapitalistiska staten och upprättandet av den revolutionära staten. UP:s uppfattning att utnyttja regeringsmakten för att påbörja en socialistisk process förutsätter en syn på staten som "neutral": En stat som ska tjäna till att upprätthålla det kapitalistiska systemet, samtidigt som den ska förstöra det. Men verkligheten slutar alltid med att bekräfta statens klasskaraktär. Påbörjandet av UP:s reformprogram ställde de drabbade klasserna och resten av statsapparaten mot Allende. Mot denna reaktion var den etablerade legalismen ett verkningslöst vapen. Men, hade UP förutsättningarna att skapa en ny kraft och en ny legalitet för att möta sina fiender?

1972-73: Den revolutionära situationen och förskjutningen mellan klasskampens tillspetsning och massornas politiska organisering.

Vi definierar perioden från oktober -72 som förrevolutionär beroende på att det problem som samtliga klasser stod inför var frågan om makten.

De härskande klasserna

Inför valet i mars-73 förenade sig de två stora oppositionspartierna, PN och PDC i CODE (Demokratiska Förbundet). Denna allians räknade med att få nästan alla röster från de härskande klasserna och medelklassen, samt att locka till sig de efterblivna delarna av massorna (missnöjda med de för var dag förvärrade ekonomiska förhållandena och skrämde av högerens kampanjer. Därtill ett program som sög upp alla former av protester, och förekomsten av en ny enad allians – CODE. Trots sina förhoppningar fick man endast 55%. Långt ifrån de nödvändiga 2/3 för att kunna stöta Allende på laglig väg.

Från detta bemödade de sig att hitta andra medel för att stöta regeringen. Två linjer fannas, med olika politiska planer men med samma målsättning:

a/ *Freis linje*: Återgång till tidigare förhållanden med militära medel dvs stöta regeringen för "en återuppbyggnad av ekonomin" och "återställandet av det politiska systemet". Detta innebar att återlämna företagen till ägarna och öka repressionen mot arbetarna. För detta måste man stöta regeringen och endast militärmakten kan ge nådastöten. För att förbereda störtandet räknade man med i huvudsak två medel: Kongressen och "gremios".

Kongressen åtar sig den "institutionella offensiven", motsätter sig systematiskt regeringen, förhindrar dess verksamhet och förklarar den olaglig.

"*Gremios*" åtar sig den ekonomiska paralyseringen av landet och uppiskandet av en kaosstämning. Frei vill ha ett ingripande som tvingar Allende att avgå, eller åtminstone reduceras till en galjonsfigur. Militärmakten ska besätta alla högre poster: ministrar, guvernörer, fabrikskontrollörer etc) under det att Frei, senatens ordförande, ska framstå som senatens ordförande, ska framstå som Allendes naturlige efterträdare. För Freis linje gäller det att driva fram en kupp, men utan att bli överspelade av den extrema höger (PN, Fosterland och frihet, delar av armén som står för den "brasilianska" linjen). Att gå tillbaka till tidigare förhållanden (med den repression det innebär) men att behålla en formellt demokratisk mask som en nödvändighet för att garantera stödet från medelklassen, och från de laglydiga inom armén.

b/ *Den fascistiska linjen*: En militärkupp följt av en kraftig repression och upprättandet av en ny statstyp (militärfascistisk diktatur, enligt en mer eller mindre korporativ modell). Inriktningen är att å ena sidan försäkra sig om ett fullständigt krossande av massrörelsens samtliga delar, å andra sidan en ny social kompromiss baserad på en allians mellan hela monopolkapitalet (enat mot UP) och medelklassens mest reaktionära delar (åkeriägare, läkare, akademiker samt de medelstora industri- och handelskapitalet). Den nya staten ska organiseras med militärmakten som bas, vilket är det enda institutionella alternativet till en partiregeringen. Förberedelserna för en kupp liknar mycket Freis linje. Institutionell offensiv, men inte så mycket med syftet att spela på motsättningen mellan regering och kongress, utan mer som ett *personangrepp på Allende* (att förklara honom "oansvarig"). En offensiv från "gremios" och arbetsköparorganisationer parat med en allmän utbredning av *terrorismen*. Terrorismen driver "gremios"-rörelsen till ytterligheter, skapar en allmän situation av osäkerhet och avslöjar regeringens oförmåga att inte kunna utnyttja militären eller rättsväsendet mot högerens kriminella våld.

För den fascistiska linjen gäller det att skapa en sådan krissituation att varken en "medlande" eller en Freistisk lösning vore möjlig, en situation av allmänt våld som med säkerhet leder till anklagelser mot vänstern för att förbereda en kupp. Som inom medelklassen provocerar fram en längtan efter den traditionella ordningen, som övertygar bourgeoisin om att den inte längre kan hålla fast vid den kompromiss som den demokratiska staten innebär och som tvingar militärmakten i sin helhet att omedelbart ingripa. *Den fascistiska politiska planen kommer att visa sig vara den bäst lämpade för de härskande klassernas politiska behov att påskynda en våldsamt kontra-revolutionär process.*

Båda linjerna kom att utvecklas intimt förbundna mellan maj och augusti 1973. Fascisterna och PDC agerade tillsammans i "gremios", sätter igång åkeristrejken till vilken även affärsmän och högre tjänstemän ansluter sig. I slutet av juni gör den extrema högern ett militärt kupp försök, som även om det misslyckas snabbt driver på högervridningen inom armén. Frei vägrar att fördöma kupp försöket den 29 juni. PDC vägrar att förhandla med regeringen trots erbjudande om detta, och tillsammans med PN förklarar de regeringen "olaglig" och kallar öppet på armén att ingripa. Samtidigt mångdubblar högern och extrem-högern terrordåden med uppenbart stöd från USA och betydande delar av militären.

Det är av intresse att konstatera hur de två linjerna samtidigt stöds av såväl de härskande klasserna som imperialismen. De stora arbetsköparorganisationerna och "gremios" är representerade i såväl Freis "militär-civila kommission", som i de extrema högerens "Högsta Politiska och Militära Kommando", och naturligtvis även i "Underjordiska Kommandot" där de båda linjerna finns representerade.

USA-imperialismen stöder Frei, finansierar "Fosterland och frihet" och förser militären med rådgivare och utrustning. Dessa två krafter kommer att vara avgörande för vilken inriktning som slutligen segrar.

För de härskande klasserna och oppositionspartierna finns det ingen plats för vacklan och tvivel. *Det handlar om att återerövra hela makten.* Att formera en klassallians under monopolkapitalets och imperialismens hegemoni, isolera UP och krossa massrörelsen, och ge militären den politiska huvudrollen. Utgången kan inte bli någon annan än en militärkupp och en auktoritär stat. Om kuppen är mer eller mindre blodig och om staten kommer att respektera vissa författingsenliga former eller inte, kommer dels att bero på vilken linje som tar initiativet och ledningen i kuppen, dels på konfrontationens karaktär. Desto större potentiell styrka hos massorna, ju större behov att slå till hårdare och under en längre period. Under alla omständigheter för man öppet fram ett alternativ till den "nuvarande institutionaliteten" och förlitar sig för detta på nya politiska medel

(ekonomiskt kaos, terrorism, militärmakten). Man gör sig av med den falska respekten för ”legaliteten” och ”demokratin”, vilket man däremot kräver att regeringen strikt ska följa. Frei förklarar det så här: ”Idag är endast en militärdiktatur eller proletariats diktatur möjlig. Jag föredrar militärdiktaturen”. (Juli -73). Han önskar att uppfyllas. Våldet i den sociala sammanställningen kommer att nödvändiggöra en fascistisk linje.

Unidad Popular

Att UP-regeringen inte förlorade vid marsvalen, innebar att de fortfarande hade möjlighet att försvara sig. Allt är möjligt utom att fortsätta den ekonomisk-sociala förändringsprocessen mot socialismen inom legalitetens ram. Av den enkla anledningen att dess motståndare är många och mäktiga, och att de varken är beredda att acceptera denna process eller att hålla sig innanför legaliteten.

Det gäller inte längre att tillämpa UP-programmet, utan att försvara Regeringen. Detta innebär två valmöjligheter: a/ Upprätthålla den process av förändringar som man slagit in på, och slå ner på de ekonomiska sabotagen, terrorismen och förberedelserna för den militära omstörtningen. Neutralisera aktionerna från de institutioner som motsätter sig detta (domstolar, kongress), splittra militärmakten och mobilisera massorna. I detta fallet är en konfrontation oundviklig, att behålla initiativet outhärligt och inbördeskriget troligt. b/ Att gå tillbaka (så mycket som möjligt skära ner APS och antalet gods som påverkas av jordbruksreformen), neutralisera eller slå ner trycket från massorna och på detta sätt nå en överenskommelse med PDC och militären. Resultatet blir en militär och teknokratisk centerregering, och UP:s definitiva nederlag.

Mellan mars och augusti 1973 kunde UP inte gå framåt och ville heller inte gå tillbaka.

I juni, när först attentatet mot general Prats och därefter militära kupp försök misslyckas, fanns det inom UP två svar. Tillsammans föreslog vänsterpartierna, PC och PS, ett ingripande avsett att snabbt undanröja de höga officerare, som öppet var inblandade i den omstörtande verksamheten.

CUT å andra sidan hade uppmanat arbetarna att ockupera företagen: tiotusentals var i arbetarnas händer och i de stora städerna utvecklades industribältena som början till nya maktinstrument för arbetarna.

Detta var säkert det mest gynnsamma tillfället för att gripa initiativet och slå till hårt mot den reaktionära oppositionen. Varför gjordes inte detta?

I första hand därför att styrkeförhållandena var långt ifrån gynnsamma för vänstern. UP och massrörelsen hade hitintills spelat på arméns allt tveksammare ”neutralitet”; på splittringen mellan den traditionella högern och PDC (på väg mot ett samförstånd); på medelklassens svaga ekonomiska motståndskamp, som övergått i en öppen politisk kamp under ledning av den extrema högern; på den härskande klassens politik, som i första hand var ägnad åt att förhindra tillämpningen av UP programmet, därefter sabotera ordningen i landet men som övergått i en beslutsam offensiv. För UP innebar ”att gripa Initiativet”, det samma som att ena och göra till sin döds fiende alla de sociala sektorer och politiska och militära institutioner som hitintills varit relativt splittrade och neutraliserade. Framförallt skulle det innebära att låta arbetarna slåss mot större delen av militärmakten. Men förutsättningarna är aldrig fulländade. Det är vänsterns egna handlingar som kan påverka förhållandena till egen fördel. Passivitet och vacklan i situationer som denna ger fienden möjlighet att stärka sig.

I andra hand p.g.a. UP:s egna begränsningar.

a/ Begränsningar härledda ur det politiska förhållandet mellan organisationer och massorna.

UP är resultatet av en valöverenskommelse på basis av ett program, där man prioriterar de ekonomiskt-sociala förändringarna. Presidenten och regeringen är ansvariga för att detta program tillämpas. Massrörelsen manifesterar sitt stöd åt regeringen genom valen, demonstrationer och i extrema fall, genom att tillfälligt ockupera företagen. Massrörelsen är endast komplement till regeringens handlande (inom ramen för legalitetens vida gränser, t ex JAP). Eller också särskilda påtryckningar för att driva igenom förändringar i speciella situationer (T ex för att förstatliga ett företag). Endast regeringen kan vara ett centrum för politisk ledning.

b/ *Begränsningar härledda ur den dominerande ideologin inom UP och regeringen.* Den legalistiska och fredliga vägen mot socialism ("den chilenska vägen") genomsvrade organisationer, ledare och militanter. Framförallt förhindrade det dem att anpassa och förbereda sig inför de nya förhållandena. Det handlar inte om en oförmåga att uppfatta en konkret situation eller en subjektiv obeslutsamhet. Man såg kuppen närma sig och förstod nödvändigheten att möta den, och kampviljan fanns där. Men människorna och partierna var inte förberedda för att ta det första steget. De var beredda att offra sig, men visste inte hur man skulle gripa initiativet för att öppet möta sin fiende.

c/ *Begränsningar beroende på president Allendes speciella roll.* President Allende är en nyckelman för den makt som utövas; han är den som oppositionen ständigt refererar till och från vilken man kräver garantier, för sitt beslut att hålla sig kvar vid makten. Hålla sig vid makten utan att göra avkall på sitt program eller sina privilegier, men samtidigt respektera armén i sin helhet. Han vill till varje pris undvika att gå till historien som orsaken till ett inbördeskrig.

Men man kan heller inte gå tillbaka. UP splittras ödesdigert. Det andra svaret som man gav på junikrisen, inledandet av diskussionerna med PDC, hade redan skapat motsättningar mellan PS och PC. Massrörelsen förfogar inte över en ledning för att kunna gå framåt *utan* regeringen men är heller inte redo att retirera *med* den. Dessutom var högern medveten om att det inte räcker med att bromsa processen och erhålla några eftergifter från regeringens sida. För att återupprätta sitt välde är det nödvändigt för högern att bemäktiga sig hela statsmakten och slutgiltigt slå ner massrörelsen, som mångfaldigats under de senaste månaderna. Hatet och rädslan som gripit den härskande klassen och medelklassen, den nivå som för beredelserna för en militärkupp hade uppnått, gjorde alla försök till förening med regeringen omöjliga.

I augusti spelar UP sitt sista kort. Den civil-militära regeringen måste inte bara göra slut på åkeriägarstrejken och terrorismen, utan framförallt påskynda splittringen inom armén. Tvinga armén att återgå till sina militära uppgifter, och utnyttja regeringens auktoritet mot det sabotage och den lamslagning som andra delar av statsapparaten utövade. Vi vet vad som hände: Arbetsköparstrejken bredde ut sig; terrorismen härjade ostraffat; general Prats isolerade och avgick och på samma gång sattes igång en systematisk terrorkampanj, både inom armén (t ex förföljelserna mot regeringstroga marinsoldater) och mot befolkningen i allmänhet (husundersökningar, kongressen förklarade regeringen olaglig och tvingade militären att överge den. Högern lägger ner sitt spel. En slutlig statskupp är hotande.

UP avslöjar i detta läge all sin kraft och alla sina begränsningar. För att med alla medel undvika ett inbördeskrig mångdubblar de sina erbjudanden till PDC och militären. De två sista var: Folkomröstning (som Allende skulle kunna vinna) och en förkortning av presidentperioden på fyra år. För att stödja regeringen och de regeringsvänliga delarna av militären, håller sig hela vänstern in i sista ögonblicket inom "institutionalitetens" ramar. Allende förlitar sig på Pinochet, Prats efterträdare som ÖB, för att successivt kunna eliminera kuppgeneralerna. Man förlitar sig på att PDC inte kommer att stödja en kupp, och att en sådan är omöjlig utan dess stöd. Att "vinna tid" innebar att för stunden undvika inbördeskrig och invänta den förbättrade ekonomiska situationen

som man hoppades på i slutet av året. Den 4:e september visade en mäktig demonstration med mer än en miljon människor det folkliga stöd Allende hade. *Men inte vid något tillfälle framkom en politisk ledning med förmåga att ta initiativ till en konfrontation med den kommande kuppen, att slå ner den innan den hann förberedas. Splittra dess stödtrupper, neutralisera de vacklande.* Tvärtom, så deklarerade Allende öppet att UP-regeringen varken vill eller kan gå till attack mot sina fiender.

Under dessa få veckor framstod i all sin klarhet det som hindrade UP från att vara en konsekvent revolutionär ledning. Man förstod inte klart varken oppositionens politiskt- militära resurser för att genomföra en kupp till varje pris, inte heller dess sociala bas. En överenskommelse med ledarna för PDC och militären skulle bara leda till att man till dessa drev över de sociala och institutionella grupper som krävde ett snabbt och våldsamt slut på UP-regeringen. En ekonomisk syn på den revolutionära processen: Ända till sista stund förlitade man sig på att lösandet av de ekonomiska problemen skulle rädda situationen.

De ville gå mot socialismen utan att betala priset för en kamp om makten, vilket endast ledde till att det kapitalistiska systemet försattes i kris. Men vill man till varje pris undvika en revolution blir man offer för en reaktion. UP måste även tillskrivas avgörande politiska misstag i förhållande till massornas kampvilja, den enda kraft som i det avgörande skedet kan slå ner fienden. Under de sista månaderna beväpnade man desperat några tusen arbetare, samtidigt som man respekterade krigsmakten i sin helhet. En krigsmakt som långtifrån splittrad, lätt kunde slå ner massornas motstånd. Regeringen, som hittills varit folkmaktens huvudsakliga instrument, såg sig bakbunden av allt det den gjort och inte gjort av massornas rädsla och den avgörande styrkan som fienden ägde. *UP hade inget annat medel för politisk centralisering och enande än regeringen: Inget medel som kunde gripa initiativet (som högern hade gjort) och lämna en institutionalitet som förnekade existensen av klasskamp och som blockerades av politiska krafter.*

Massorna, och med dem alla UP-militanter, kom att ställas inför den slutliga militärkuppen utan möjligheter till handling och försvar. Högern hade redan innan den 11:e september vunnit politiskt och militärt.

Slutsatser och lärdomar

Vi gör inte här anspråk på en fullständig analys av våra första iakttagelser, då det inte bara handlar om att bestyrka våra allmänna idéer eller bekräfta våra positioner, utan att verkligen lära oss av en oerhört rik period. Härtill fattas ännu många analyser, framförallt från den chilenska vänsterns sida, innan man kan dra mer allmängiltiga slutsatser, vilket dock inte hindrar oss från att redan idag dra vissa värdefulla slutsatser.

Klasskampperioden 1970-73 i Chile gav upphov till en *situation av allmän kris* i samhället. Denna kris skulle ha kunnat utvecklats och övergått till en revolutionär situation om följande förutsättningar hade förelegat: I enlighet med Lenin förekomsten av ett revolutionärt avantgarde som har förmåga att leda massorna, upplösningen av den härskande klassens statsapparat, införlivandet av massornas efterblivna delar i den politiska kampen. Det står ganska klart att dessa förutsättningar inte i sin helhet förelåg. *Införlivandet av massornas efterblivna delar var betydande*, men UP lyckades varken få med sig breda delar av arbetargrupperna i småföretagen, och ännu mindre bönderna. *Statsapparaten började upplösas* men den tvekan som UP visade inför nödvändigheten att först grundligt splittra och neutralisera den, för att därefter ta upp kampen mot den, gjorde att den behölls intakt och senare tilläts stärka sig för att gå på offensiven. Slutligen hade inte UP lyckats bygga upp en *revolutionär ledning* för den öppna kampen om makten som satte igång redan efter oktober 1972. Förhållandet mellan regering och massorna

under perioden 1970-72 var helt otillräckligt och bidrog inte till detta uppbygge.

Från Chile kan vi också lära att när en revolutionär process tar fart är det inte alltid lätt att hålla rätt kurs; Det är just detta tillfälle som fienden utnyttjar för att slå till. När förutsättningarna för en revolutionär situation skapas, när det kapitalistiska samhället försätts i kris, att då inte beslutamt gripa makten och slå mot fiendens huvudkrafter, är det samma som att gå mot sin undergång.

Om man kan göra revolution och inte gör det, blir det kontrarevolution.

Men, för att utveckla en revolutionär process, krävs förmågan att krossa militärmakten. Historiskt har det funnits två alternativa möjligheter och vägar:

a/ Den politiska och militära krisen inom staten som ett resultat av en kombination av yttre (krig) och inre (massornas organiserade dubbelmakt och upproret) faktorer, som i Ryssland 1917 och i Tyskland, Österrike och Ungern 1918.

b/ Ett långvarigt folkkrig som förutsätter möjligheterna att skapa befriade zoner som i Kina, Vietnam och Kuba.

I Chile fanns ingen av dessa två alternativa möjligheter och vägar. Det var endast genom en politisk process, som förenar UP-regeringens handlingar med massornas mobilisering, som det skulle vara möjligt att samla tillräcklig styrka och neutralisera och splittra fienden.

Det saknar all mening att gentemot "den demokratiska vägen" ställa "Folkets beväpning" enligt den mytiska föreställningen om det väpnade upproret som hävdas av trotskismen och vänsterismen i allmänhet.

Att beväpna folket och i ett slag föra väpnat uppror är för det första att betrakta problemet som redan löst. Som om militärmakten skulle se på när en Folkarmé formeras och med styrka slår ner dem. Detta sätt att betrakta det väpnade upproret som en isolerad företeelse utförd i ett slag är inget annat än romantiska illusioner och har inget att skaffa med den politiska kampens verklighet som präglas av framgångar och motgångar under en utdragen process. I Chile började folket att beväpna sig men militären svarade omedelbart. Formerna för den öppna kampen utgjorde en integrerad del av processen men fiendens materiella styrka var överlägsen. Den revolutionära vägen i Chile tvingades förena försiktighet och överenskommelse med fienden (militärmakten och PDC), och en kraftfull och djärv mobilisering av massorna för att gå till kamp mot reaktionens förtrupper. Men för att utvecklas på denna svåra väg, i en situation som förändrades från dag till dag, förutsätts ett politiskt homogent ledarskap med en klar politisk linje. Det vill säga ett hegemoniskt revolutionärt parti.

Det handlar inte om att gentemot Chiles verkliga historia ställa en idealbild där ett revolutionärt parti skulle existera. De partier som fanns i Chile 1970-73 utgjorde en integrerad del av den specifika situationen, om inte så varit fallet, hade inte heller det läge uppstått 1969-70 som tillät UP att segra, och inte heller det läge som 1970-73 skapade en förrevolutionär situation där allt inte nödvändigtvis från början var förlorat. Därutöver så skapas inte ett parti med "förmåga att effektivt leda massorna" i en krisperiod av "den historiska processens acceleration". Om man inte innan vunnit en plats i ledningen för klasskampen, kommer man under en krisperiod att inskränkas till att ge stöd till massornas verkliga ledarskap, förutsäga om katastrofer, oftast missta sig men ibland träffa rätt. I Chile utgjordes ledarskapet av PC och PS – förtjänster och misstag beror på dem. Det är dessa organisationers konkreta politik som vi måste bedöma och i synnerhet det som Allende och andra ledare inom PS och PC gav uttryck för: "Den chilenska vägen" och "den fredliga vägen".

”Den fredliga vägen till socialismen”

Det är idag den viktigaste anklagelsen inom vänstern. Den fredliga vägen består inte enbart i att utnyttja de demokratiska institutionerna för att driva igenom ett program som stärker massornas positioner, att ekonomiskt försvaga de härskande klasserna, att politiskt ekonomiskt dra till sig medel klassen, att mobilisera och förstärka massornas revolutionära styrka, att splittra och skapa motsättningar inom statsapparaten. I ett land där de demokratiska institutionerna är såväl rotade, där ingen kris uppstått trots att den härskande klassen förlorat kontrollen över delar av statsapparaten, och där klasskampen huvudsakligen utvecklas inom den, är det självklart att dessa institutioner måste utnyttjas maximalt. Vänsterismens alternativ, ”det väpnade upproret” är ren och skär idealism. Men med den ”fredliga demokratiska vägen” förstås en syn på kampen för socialismen som omfattar följande:

a/ Respekten för den etablerade legaliteten som politisk ram under den första fasen i uppbygget av socialismen.

b/ En gradvis och fredlig erövring av den politiska makten allteftersom detta uppbygge fortskrider.

c/ En syn på staten som relativt neutral och som kan omvandlas till den nya Socialistiska Staten, utan att bygga upp en alternativ maktorganisering.

Det påstås nu att denna väg visserligen misslyckades i Chile 1973, men att den därmed inte visat sin oframkomlighet. Ett märkvärdigt resonemang som bortser från såväl det teoretiska sammanhanget som konfrontationen med praktiken. Hur påbörja ett uppbygge av socialismen utan att förfoga över statsapparaten? Hur kunna respektera legaliteten när skärpningen av klasskampen under revolutionära perioder leder till att den lämnas på alla nivåer? Hur ska man försvara sig när den härskande klassen utnyttjar legaliteten till egen fördel? Hur ska man kunna institutionalisera de nya sociala förhållanden som ett resultat av massornas mobilisering och de strukturella förändringarna, utan att en ny legalitet formas? Hur ska man kunna ta ifrån den härskande klassen deras egendom och privilegier utan att också beröva dem de instrument med vilka de försvarar sig? Hur ska man betrakta institutioner som neutrala när de direkt kontrolleras av både imperialismen (militärmakten) och den härskande klassen (rättsväsendet, kommunikationsmedel etc), och när de är organiserade för att fullgöra en repressiv funktion, är socialt oantastliga och har en direkt ideologisk karaktär? Hur ska man kunna bekämpa dessa institutioner utan en massmobilisering och skapandet av en ny typ av maktorgan? Hur ska man snabbt kunna omvända organisationer och militanter som ideologiskt och praktiskt är formade av en legalistisk och ”fredlig” politik.

Man kan erkänna att i Chile *mognade den sociala krisen alltför fort i förhållande till den specifika krisen i den härskande klassens förtryckarapparat, och i förhållande till utvecklingen av massornas politiska och militära styrka*. Till viss del kan detta tillskrivas vänsterns oförmåga att gå till beslutsam attack mot de förstnämnda och djärvt driva på den sistnämnda. En oförmåga som i sin tur kan härledas ur den ”fredliga vägens” teori och praktik. Betyder detta att den chilenska revolutionära processen misslyckades huvudsakligen av subjektiva orsaker? Nej på intet sätt. Denna process hade att utvecklas under extremt svåra förhållanden beroende på att *statsapparaten var praktiskt taget intakt*. Processen borde ha utvecklats för att skapa förutsättningarna för en revolutionär kris, genom att attackera fiendens svaga punkter och mobilisera massorna. Men på samma gång skapar denna utveckling gynnsamma förutsättningar för kontrarevolutionen. *I en sådan situation måste den politiskt-militära sidan dominera över den ekonomiskt-politiska*. Den militära politiken kunde inte bara vara det traditionella sättet att arbeta – bevärma massorna och arbeta politiskt inom militärmakten. Sammanhållningen inom

militärmakten och den betydelse som de professionella delarna hade gjorde denna taktik både oerhört svårgenomförbar och ganska ineffektiv. Det var nödvändigt att splittra militären, dra till sig eller neutralisera vissa delar av officerarna. Av denna anledning är det nödvändigt att förena garantier med kraftfullhet, kompromisser med beslutsamhet. På så sätt att klasskampen skärptes och att högern gick på offensiven förlorade UP sin legitimitet och visade samtidigt inte sin makt. Vem vet, kanske kunde de inte gjort mer än de gjorde, men de försökte inte heller: på två månader förlorade de all kontroll över militärmakten.

Slutligen visar militärkuppen i Chile, kraftigt understödd av den härskande klassen och större delen av medelklassen, än en gång att de *politiska fri- och rättigheterna* är en livsnödvändighet för massorna men när som helst kan sopas undan av den härskande klassen. Men detta är en välkänd sanning som i Chile illustreras på ett av de mest smärtsamma sättet i modern historia. Idag byggs den chilenska staten upp med en kriminell repression och med en kraftigt förstärkt utsugning av arbetarklassen, allt enligt en traditionell fascistisk modell. Istället för demokrati, korporativism. Istället för socialistiskt uppbygge, påståendet att det "inte finns några klasser – bara chilensare" och landet återlämnas till USA-imperialismen. Den härskande klassen visar därmed vad den vill ha istället för demokrati, politisk frihet och nationellt oberoende.

Revolutionärt alternativ

Av: Marco Antonio Gramegna och Gloria Rojas S. *

Det chilenska samhället befinner sig f n i en process som utmärks av en accelererad och fördjupad klasskamp. En process vars komplexitet dels uttrycker de svårigheter och faror som hotar men även visar på de oerhörda perspektiv som öppnas. Den borgerliga offensiven och de imperialistiska attackerna avmattas inte, och den reformistiska politiken fortsätter att vackla och uppvisa avvikelser. Men i sin kamp tillförsäkras sig de exploaterade klasserna sina rättigheter för att på ett avgörande sätt markera sina positioner. Dessa förstärks genom trycket från massornas mobilisering och genom den revolutionära medvetenhet som denna mobilisering utvecklar och konsoliderar.

Den här processen kan man inte underkasta någon form av schematisering, men det hindrar inte att man försöker analysera den. I detta avseende ställs den revolutionära vänstern på prov och man kräver att den uppvisar dels en stor förmåga till praktiskt ingripande, dels en djupgående ideologisk skärpa. En klarhet som är nödvändig för att kunna förstå spelet mellan de sociala krafter som är verksamma i nuvarande läge. Detta för att kunna värdera sin egen roll i sammanhanget och sina egna prioriteringar på den ekonomiska, politiska och ideologiska kampens område.

Denna artikel försöker att tillföra något till denna värdering. Det är ett försök att analysera innehållet i MIR:s medverkan i den nuvarande ideologiska kampen. Denna analys är inte begränsad till att enbart tolka de texter och deklamationer som MIR producerat, utan den försöker hela tiden sammanbinda MIR:s ideologiska positioner med dess politiska initiativ och praktik. Detta görs för att påvisa sambandet mellan MIR:s politiska agerande och de särdrag som det nuvarande läget uppvisar och den utveckling som det undergår. Vi tror att det är enda sättet att utföra en verklig marxistisk analys av klasskampens ideologiska aspekter.

För att analysera och värdera den ideologiska kamp som MIR för i Chile måste man nödvändigtvis ta upp några teoretiska problem av allmän karaktär. Särskilt måste man behandla frågan om det revolutionära partiets roll, den proletära revolutionens specifika karaktär och det politiska avantgardets roll i den proletära revolutionen. Samtidigt är det nödvändigt att ta upp de former som den politiska och ideologiska kampen tar sig i ett samhälle som det chilenska. Ett samhälle där det kapitalistiska produktions sättet dominerar. Man måste även undersöka det speciella sätt som kapitalismen fungerar på i Chile.

För att underlätta det hela har vi föredragit att börja med dessa teoretiska problem, vilka tjänar som introduktion till den egentliga analysen.

Därför har vi tagit temana i följande ordning:

1. Teoretiska klargöranden
 - 1.1. Karakteristika som definierar och utmärker den proletära revolutionen.
 - 1.2. Partiets roll i den proletära revolutionen.
2. Utmärkande drag för MIR i det nuvarande läget i Chile; det som särskiljer MIR från det som benämns "extremvänstern" och UP-alliansen.
3. Karaktärisering av den aktuella chilenska situationen.
 - 3.1. Den aktuella etappen och frågan om "övergången".

* Artikeln ursprungligen publicerad under rubriken "La izquierda revolucionaria en la lucha política e ideológica actual" i *Marxismo y Revolución*, nr 1, Santiago, juli-sept 1973

3.2. Klasskampens nuvarande läge.

4. Utmärkande drag i den ideologiska kampen och MIR:s roll i det nuvarande läget, uppkomna ur analyser av skrivna tal och av de former för politiska aktioner som MIR använt sig av.

1/ Teoretiska klargöranden

1.1. Utmärkande drag för den proletära revolutionen.

I allmänna termer kan den proletära revolutionen karaktäriseras på följande sätt:

a/ Som andra sociala revolutioner uppkommer den proletära revolutionen ur klasskampen. Den uppkommer ur de motsättningar som utvecklats under alla tidigare samhällens långa historia och som under varje epok tagit sig olika uttryck. Dessa motsättningar (som det ”Kommunistiska Manifestet” bekräftar) försvinner fullständigt endast genom den slutgiltiga upphävandet av klassmotsättningarna. I den proletära revolutionen, till skillnad mot vad som händer under andra revolutioner, markerar proletariatets övertagande av den politiska makten början och inte slutet av en revolutionär process. En process som endast avslutas när proletariatet, tillsammans med de andra klasserna, avskaffar sig själv som klass. Med andra ord är proletariatets diktatur (formen för proletariatets politiska herravälde under denna fas) endast en etapp på vägen mot det klasslösa samhället och ett medel för klassernas avskaffande.

Den proletära revolutionen är den enda som har som mål att upphäva en klass’ utsugning av en annan och därigenom utplåna grunderna för klassernas och klassmotsättningarnas uppkomst. Den enda revolution vars slutliga syfte inte är att skapa en ny härskande klass med nya former för utsugning. Den enda revolution som söker upphäva alla klasser.

Den proletära revolutionens speciella kännetecken är klart fastställda i det *Kommunistiska Manifestet*:

”Alla tidigare klasser, som tillkämpat sig herraväldet, sökte skydda sin förvärvade ställning därigenom, att de underkastade hela samhället sina egna existensvillkor. Proletärerna kunna erövra samhällsliga produktivkrafterna endast därigenom, att de avskaffa sitt eget nuvarande förvärvssätt och därmed hela det nuvarande förvärvssättet. Proletärerna hava inga egna intressen att skydda, de hava att förstöra alla privatintressen.”¹

”Om proletariatet under sin kamp mot bourgeoisin nödvändigt måste förena sig till en klass, genom en revolution göra sig till härskande klass och som härskande klass upphäva de gamla produktionsförhållandena med våld, så upphäver de med dessa produktionsförhållanden även villkoren för klassmotsatsen, klasserna i allmänhet och därmed sitt eget herravälde som klass.

I det gamla borgerliga samhällets ställe, med dess klasser och klassmotsatser, träder en association, vari vars och ens fria utveckling är villkoret för allas fria utveckling.”²

b/ Till skillnad från tidigare revolutioner som förfinade Statsapparaten, är den proletära revolutionens viktigaste uppgift att krossa denna statsapparat. Proletariatet kan inte använda den politiska makt man erövat, genom att förlita sig på en apparat som utformats och användes av de tidigare härskande klasserna. Proletariatet behöver medel av annat slag för att utöva sin politiska makt. Därför söker den proletära revolutionen ersätta den tidigare statsapparaten med en annorlunda utformad apparat (Proletariatets diktatur) med syftet att undertrycka den härskande klassen från det tidigare *produktionssättet*. En apparat som inte upprätthåller skillnaden mellan statsmakt och statsapparat som varken döljer eller maskerar en klass politiska makt. En apparat

¹ Marx-Engels, ”Kommunistiska Manifestet” i valda verk.

² ibid.

som tillåter att den politiska makten kan utövas *direkt*.³

Denna proletära stat konstituerar en ny stat genom att undertrycka den gamla och mot denna utöva en legal auktoritet. Men den börjar samtidigt att fungera som ”icke-stat”, i det avseendet att den genom sitt sätt att handla tenderar att upphäva förutsättningarna för sin egen reproduktion (alla former för utsugning upphävs och med dessa de utsugande klasserna); dvs undan för undan utrotas denna stat därför att dess väsentliga funktion (repressiv) förlorar all mening och behöver därför inte upprätthållas.⁴

Upphävandet av staten är inte bara ett *slutgiltigt resultat* av den revolutionära processen, utan också en *aspekt som ständigt hålls aktuell*, utan vilken det inte skulle vara en revolutionär process. Som Lenin visar i polemik med all anarkistisk tolkning kan det inte råda någon tvekan om att det *fullständiga upphävandet av staten* inte kan åstadkommas förrän *efter* det att en klass’ utsugning av en annan fullständigt har upphört (dvs utsugningen i alla dess former); genom att upphävandet av staten påbörjas genast, hamnar man genom de konkreta åtgärder som vidtas i direkt motsättning till teorin om statens oundvikliga ”fortbestånd”. Genom att man genast vidtar åtgärder för statens upphävande uppnår man de materiella förutsättningarna, dels för en effektiv omvandling av produktionsförhållandena, liksom även för det slutgiltiga upphävandet av själva staten.⁵

c/ Den proletära revolutionen är en objektiv dialektisk process (av klasskamp) som inte genomförs på ett förutbestämt eller likformigt sätt. Alla dessa åtgärder från den första till den sista, skapar de materiella förutsättningarna för det slutgiltiga resultatet, dvs klassmotsättningarnas upphävande. Därför består revolutionens själva väsen av den kraft eller den kraftmätning som ger den dess rörelse framåt.⁶ På detta sätt bekräftar Marx tankar de centrala teserna i *Manifestet* vad det gäller den revolutionära processen, därför att de möjliggör en riktig förståelse av denna revolutions dialektiska karaktär. Det finns inga undantag från tesen: ”historien om alla samhällen fram till våra dagar har inte varit annat än historien om klasskampen”. Inte ens i den historiska process som bildar övergången mot det klasslösa samhället. Marx historiska dialektik är enligt Balibar, inte en ”teori om kampen” (eller motsättningen) i allmänhet, utan teorin om en specifik kamp som är materiellt bestämd. Därför är inte de klasser som ingår i denna kamp huvudklasser som existerar utanför kampen, som uppkommer eller försvinner oberoende av varandra, utan dom är själva, materiellt, följer av kampen dvs, följer av de antagonistiska motsättningar som den sociala produktionen föder. Dessa antagonistiska förhållanden ombildas och avskaffas så småningom. I takt med detta ombildas och avskaffas villkoret ”sine qua non” för klassernas existens och i.o.m. detta ombildas och avskaffas själva klasserna.

Sammanfattningsvis, den proletära revolutionen försöker upphäva all utsugning. Lo.m.detta försöker man upphäva följderna av de antagonistiska förhållanden som råder inom den sociala produktionen (klasserna). Det är inte bara att en av klasserna (proletariatet) segrar och att den med denna seger lyckas krossa sina klassmotståndare och klasskampen.⁷

³ E. Balibar, *La Pensée*, Nr 164, augusti -72.

⁴ Lenin, ”Staten och Revolutionen”.

⁵ E. Balibar, *La Pensée*, Nr 164, aug. -72.

⁶ *ibid.*

⁷ Denna aspekt är väsentlig men ofta missförstådd i teorin och praktiken. Ett krossande, t. o. m. totalt, av den härskande klassen, som inte åtföljs av ett motsvarande nedbrytande av utsugningsförhållandena och de politiska, juridiska och ideologiska förhållanden som föds därur, kan helt enkelt leda till att en ny härskande klass uppkommer och konsolideras.

1.2. Partiets roll i den proletära revolutionen.

Om vi med det revolutionära partiet förstår proletariatets politiska och ideologiska instrument, och därigenom som det viktigaste medlet för att utveckla och utvidga dess kamp i en revolutionär process, måste vi stanna vid några inledande iakttagelser vad gäller proletariatet och dess kamp. Därefter kommer vi in på organisationens roll i revolutionen.

Proletariatet karaktäriseras, till skillnad från alla tidigare historiska klasser, som bärare av två motsatta och olika funktioner: Som klass under det kapitalistiska produktionssättet är det en dominerad (och urskiljbar) klass. Däremot som drivkraften i den socialistiska revolutionen etableras proletariatet som ett homogent avantgarde i den dominerande (och enda) ”klassen” i det kommunistiska produktionssättet. Denna funktion får proletariatet huvudsakligen med uppkomsten av det revolutionära partiet (förenat med massorna).

Lenin fastslog att, som dominerad och förtryckt klass så har proletariatet sina begränsningar. Det har endast ett reformistiskt medvetande, och ännu inte ett revolutionärt. Enligt Lenin härrör dessa begränsningar ur den ekonomiska kampens otillräcklighet för att utveckla klassmedvetandet. Endast erfarenheter från den ekonomiska kampen, med sin fackliga inriktning och inordnande i de sociala spelreglerna, kan inte nå utöver ett rent trade-unionistiskt perspektiv. Detta är ett reformistiskt perspektiv som aldrig får en politisk inriktning, just därför att den håller sig inom spelreglernas ramar, och ännu mindre en socialistisk politisk inriktning.⁸

Det händer faktiskt att denna ekonomiska kamp kollektivt ställer arbetarna mot arbetsköparna, men bara för att uppnå bättre förutsättningar i försäljningen av sin arbetskraft och bättre levnadsförhållanden. Inte desto mindre, men fortfarande inom ramen för begränsningarna, kan denna trade-unionistiska kamp leda till att enheten inom arbetarklassen stärks och till en organisering med syfte att utveckla och konsolidera denna kamp. Detta förklarar uppkomsten av fackföreningar.

Om vi betraktar den marxistiska tesen enligt vilken ”den dominerande ideologin alltid är den härskande klassens ideologi”, kan det verka som om denna tes står i motsättning till vad vi tidigare sagt om den proletära revolutionens karaktär. Men om vi noggrant undersöker problemet finner vi att om arbetarklassen som förtryckt och dominerad klass i det kapitalistiska samhället försöker förstå sin ställning och inrikta sin kamp, utan att bryta med den dominerande ideologin (dvs en borgerlig) så leder detta till att kampen får ett trade-unionistiskt och ekonomistiskt perspektiv. Detta är mycket vanligt och t o m oundvikligt åtminstone i en första fas. Men samtidigt skapar denna första ekonomiska kamp (en del av klasskampen) efterhand förutsättningarna för att det inom proletariatet uppkommer och utvecklas ett sant klassmedvetande

Den successiva skärpningen av klasskampen kommer att innebära att alltfler sektorer ur arbetarklassen befriar sig från den härskande klassens ideologi. Med andra ord är det i de rika erfarenheterna från en kamp, som tar sig alltmer avancerade och organiserade former, som förutsättningarna för ett politiskt klassmedvetande skapas. Men det är också beroende av den dominerande ideologins inflytande – ett inflytande som den härskande klassen gör allt för att stärka och sprida.

Att proletariatet i egenskap av dominerad klass i det kapitalistiska produktionssättet, ofta genomsyrras av borgerliga idéer har sin grund i dess egen praktik, som fortfarande håller sig inom ramarna för den kapitalistiska produktionsordningen och dess regler. Istället måste en praktik komma till som står i direkt motsättning till denna produktionsordning, som verkligen kan vara en drivkraft för en annan medvetenhet, en klassmedvetenhet som förkroppsligar proletariatets intressen.

⁸ Lenin, ”Vad bör göras?”

”När arbetarklassen (och alla de som ansluter sig till proletariats intressen) en gång har utvecklat en sådan praktik, och när det framförallt blivit möjligt att sprida denna praktik i större skala (dvs existensen av ett revolutionärt parti, proletariats främsta politiska och ideologiska vapen och den viktigaste bestånds- delen i det nya produktionssättet: Socialismen). När arbetarklassen slutar att i lönen se ersättningen för arbetets värde för att istället betrakta den som det främsta medlet för kapitalets utsugning. När de slutar betrakta en varas värde som naturlig, för att istället betrakta detta som den sociala kristalliseringen av deras eget produktiva arbete.”⁹

I detta läge blir proletariats kamp mot bourgeoisin en konfrontation mellan två klasser, och får en politisk karaktär. Detta innebär ett kvalitativt språng från en enbart defensiv, till en offensiv kamp. Ett språng som möjliggörs av att proletariatet i den ekonomiska kampen (defensiv) inte endast ger uttryck för spontana former i motståndet mot utsugningen (oorganiserade, icke-teoretiska) utan även ”spontana uttryck” för ett klassmedvetande som föds ur själva utsugningen med utgångspunkt från livssituationen och arbetet.

Dessa spontana uttryck för ett klassmedvetande gör det möjligt för proletariatet att möta de viktigaste formerna för utsugning, och förtryck och den härskande klassens ideologiska dominans. Men det räcker inte för att avskaffa utsugningen, förtrycket och dominansen, det är inte tillräckligt för att proletariatet ska kunna skapa de förutsättningar som kan göra det till en dominerande klass med förmåga att upphäva grunderna för, och förhindra återuppkomsten av den kapitalistiska produktionsordningen. När dessa spontana uttryck fördjupas och organiseras som en sammanhängande proletär revolutionär ideologi, blir det möjligt för proletariatet att slutligen frigöra sig och även alla andra förtryckta klasser.

I detta sammanhang spelar marxismen-leninismen en avgörande roll därför att denna teori utvecklar sig ständigt och dialektiskt, och därför att den systematiserar klassmedvetandet. Den gör det möjligt för proletariatet att utveckla sin instinktiva klasskänsla och föra sin kamp till seger. Denna vetenskapliga historieuppfattning, och intimt förbunden med klasskampens konkreta erfarenheter, är det som utgör den proletära ideologin – proletariats vapen i kampen.

När proletariatet gör denna teori till sin egen och omvandlar den till en vägledning för sitt handlande, då är det möjligt att gå från den trade-unionistiska kampen till ett revolutionärt handlande. När proletariatet tar detta steg och börjar utveckla en revolutionär praktik, så måste det också skaffa sig det vapen som kan stärka och bredda denna praktik: **Det revolutionära partiet.**

Detta revolutionära parti som är genomsyrat av den proletära ideologin (marxismen-leninismen) och en produkt av proletariats kamp blir den organisation som har uppgiften att inrikta, organisera och leda de lokala kamperna med en revolutionär linje. Att leda proletariatet mot maktövertagandet och slutligen mot upphävandet av all utsugning och därmed också de sociala klasserna: Det revolutionära partiet är den organisation som kan uppnå det mål den ställer sig och vars karaktär vi har definierat som en proletär revolution.

Men, det revolutionära partiet innefattar inte hela klassen, utan är ett *internt avantgarde* dvs den mest avancerade delen av klassen (och alla de som konsekvent står på proletariats sida) med uppgift att utveckla klassmedvetandet och leda kampen i revolutionär riktning.

Detta avantgarde måste, för att kunna fullgöra sina uppgifter, undvika att skiljas från massorna som de ska leda och måste ha förmåga att leda *hela massan framåt*. Som Lenin sade, upphör detta avantgarde att fullgöra sin funktion om man endast ”återspeglar massornas allmänna tillstånd”, agerar som en ”svang” till massorna, försöker att ersätta dem och därmed upphör att leda och stimulera massorna. Avantgardet bör förena sig intimt med alla delar av den revolutionära

⁹ Emilio de Ipola, icke-publicerad text om ideologiernas teori.

klassens liv, och på detta sätt också med alla förtryckta.

På detta sätt bör det vinna förtroendet hos klassen och massorna för att leda proletariatet och dess allierade till den slutliga kampen mot kapitalismen.

Ledarna för proletariatets revolutionära parti bör vara förenade med massorna, vara lyhörda för deras revolutionära klasskänsla, skola dem och lära av dem. På detta sätt överensstämmer varje politisk åtgärd från partiets sida med hela den proletära klassens intressen, och partiets politik förkroppsligas i massornas handlande.

Enligt Mao-Tse-Tung bör partiet som avantgarde ha som inriktning ”från massorna, till massorna”, vilket innebär att denna organisation bör fånga upp massornas spridda och osystematiserade idéer för att sammanfatta dem och därefter föra tillbaka dem, förklara dem för att massorna ska kunna tillägna sig dem och översätta dem i handling. Partiets paroller bör på detta sätt motsvara massornas intressen och behov. Partiet bör inte påtvinga eller ”befalla”: all auktoritär behandling är felaktig eftersom den ställer sig vid sidan om massornas politiska medvetandnivå och tar inte hänsyn till att önskingarna och avgörandet måste vara massornas eget.

I uppbygget och konsoliderandet av proletariatets avantgarde är det nödvändigt att beakta allt som hänför sig till en revolutionär strategi och taktik. Detta innebär:

- Klart definiera huvudfienden för att störta den.
 - Koncentrera huvudkrafterna i varje etapp av den proletära revolutionen.
 - Fastställa proletariatets klassallierade.
 - Klart definiera proletariatets målsättning i varje fas av revolutionen och på basis av detta, välja ut de mest adekvata formerna för kampen och organiseringen.
 - Välja ut de paroller som motsvarar det historiska ögonblicket och massornas intressen och behov.
 - Definiera och avslöja, i varje tillfälle av kampen, fiendens svagaste punkt för att slå mot honom.
 - Att inte förirra sig från den inriktningen som leder fram mot den proletära revolutionens mål, d v s hålla sig fri från all opportunist och vara oförsonlig mot de kompromisser och all kapitulationspolitik som leder bort från den revolutionära vägen.
 - Upprätthålla intima band med massorna och förhöja deras politiska och ideologiska medvetenhet.
 - Att vara utrustad med den marxist-leninistiska teorin, som endast genom att vara intimt förbunden med en revolutionär praktik gör det möjligt att gå framåt och stärka arbetarklassens (och andra förtrycktas) positioner. Teorin har bara ett existensberättigande i förhållande till klasskampen och genom sin förmåga att förvandla arbetarklassens potentiella klassmedvetande till ett revolutionärt klassmedvetande hos folket i sin helhet.
- Göra självkritik utifrån förhållandet till massorna för att undvika att partiet förvandlas till en byråkratisk ledning med oförmåga att leda revolutionen. Antingen görs revolutionen med massorna själva, eller också inte alls.

2. Utmärkande drag för MIR i det nuvarande läget i Chile

Med utgångspunkt från det teoretiska resonemang som vi utvecklat tidigare i texten ska vi nu definiera vad vi konkret menar med den revolutionära vänstern i dagens Chile. Därför vill vi också klargöra några synpunkter som intimt sammanhänger med målsättningen för vår analys. Av den anledningen kommer analysen att omfatta följande delar:

- a) Förklara vad som historiskt har beskrivits som ”vänsterism” och ”ultra-vänsterism”.

- b) Förklara den revolutionära vänsterns specifika särdrag, och konkret MIR:s.
- c) Förklara den fundamentala skillnaden mellan MIR och den traditionella vänstern eller UP-allianser.

a. Lenins syn på ”vänsterismen”

I ”Radikalismen, kommunismens barnsjukdom” (1920) beskrev Lenin vissa grupper i kommunistpartierna i Tyskland, Holland och Ryssland som ”vänsterkommunisterna”. Alla dessa grupper uppvisade enligt honom alla de symptom på en brådmogen sjukdom som kallas ”vänsterism”. Symptom, som enligt Lenin manifesteras i ett antal dokument där dessa grupper förde fram sina politiska ståndpunkter. I stort gick dessa ståndpunkter ut på följande: Förkastande av alla kompromisser med andra partier; förkastande av parlamentariska former i kampen; nödvändigheten av att kunna bygga ett massparti som kämpar för proletariats diktatur och att medlen, organisationerna, metoderna, strategin och taktiken var avsedd för att uppnå proletariats diktatur och därmed socialismen.

De omnämnda grupperna hävdade att det de facto fanns två typer av kommunistiska partier: å ena sidan ett ledarnas parti, ”som försöker organisera den revolutionära kampen och leda den ovanifrån”, acceptera kompromisser och parlamentarismen och med målsättningen att skapa en situation som möjliggör för ledarna att gå med i en koalitionsregering som utövar en diktatur. Å andra sidan, ett massparti som väntar på att den revolutionära kampen uppkommer nedifrån, som bara känner till och använder en enda metod i kampen – en metod som klart pekar fram mot slutmålet – och som förkastar alla parlamentariska och opportunistiska metoder. Denna metod är det ovillkorliga krossandet av bourgeoisin för att sedan införa proletariats diktatur och socialismen.... Där ledarnas diktatur, här, massornas diktatur, det är våran paroll.”¹⁰

Enligt Lenin utgör denna uppfattning en avvikelse från vägen mot det kommunistiska samhället: i praktiken leder det till att partiet som begrepp splittras och till proletariats fullständiga avvärjning till bourgeoisins fördel. Enligt hans uppfattning var detta uttryck för en intellektuell barnslighet, och inte den revolutionära klassens praktik.

Utifrån situationen i Ryssland 1920 underströk Lenin gentemot ”vänsterismen” ett antal huvudprinciper för den revolutionära politiska kampen: 1) Nödvändigheten av partiets disciplin, organisation och centralisering; 2) Nödvändigheten av kompromisser, utan att a priori göra avkall på partiets självständighet; 3) Nödvändigheten av att delta i det borgerliga parlamentet med målsättningen att förena det illegala och den legala kampen och med slutmålet att inifrån parlamentet förbereda sovjetmaktens slutliga seger och upplösandet av parlamentet; 4) Nödvändigheten av att medverka i de reaktionära fackföreningarna, i meningen att möjliggöra ett arbete från revolutionärernas sida i dessa organisationer.

Även om Lenins analys i huvudsak rörde läget i Ryssland 1920 kan hans slutsatser vara allmängiltiga, och då även för dagens läge i Chile. Men – det är fullt logiskt – dessa slutsatser är endast giltiga om de blir korrekt tolkade, om man undviker all schematisk tillämpning av innehållet (vanställd) och om man respekterar de metodologiska kraven på en verklig marxist-leninistisk politisk analys. Men som vi kommer att se är dessa anmärkningar visserligen självklara men icke desto mindre nödvändiga; de har en tendens att glömmas bort. Det är för oss av stor vikt att här tillbakavisa det sätt på vilket vissa delar av UP använder dessa teser (eller rättare sagt en karikatyr av dessa teser) för att klassificera MIR som ”ultra-vänsteristisk”.

¹⁰ Citat av Lenin.

För att råda bot på den förvirring som råder och påvisa den totala falskheten i klassificeringen av MIR lägger vi stor vikt vid två aspekter i Lenins analys.

Som vi ser innebär en ”vänsteristisk” ståndpunkt, enligt Lenin, att själva begreppet parti bryts sönder och leder till proletarietets avvärning. Om detta är sant kan MIR knappast klandras för ”vänsterism”: tvärtom, dess kampmetoder och organisatoriska beskaffenhet, militanternas klassursprung, dess initiativ och paroller, teorin som ligger till grund för analyserna och de politiska ståndpunkterna och slutligen dess praktiska förhållningssätt till förhållandet mellan ledare och massan kännetecknar – både till form och innehåll – ett revolutionärt marxist-leninistiskt parti. Vi återkommer till detta senare.

En annan aspekt som Lenin understryker rör ”ultra-vänsterismens utmärkande drag i global mening. Det rör sig om deras totala kontaktlöshet med massorna som bara bekräftar att de består av borgerligt intellektuella, sysselsatta med att formulera en strategi och taktik som är obegriplig för massorna, och bara ett resultat av dessa intellektuellas teoretiska spekulationer. Denna karaktärisering motsvarar utan tvekan just ultra-vänsterismens ståndpunkter; men det är också klart att det inte på något sätt motsvarar MIR:s ståndpunkter. MIR har som parti utvecklats språngartat inom de proletära massorna, där de är en del. Å sin sida har massorna under partiets ideologiska ledning visat sin initiativkraft och medvetenhet, byggts upp och utvecklat nya kampformer och självständiga organisationer på olika områden (bland arbetare, pobladores, studenter etc). Organisationer som ingen med ansvar kan påstå är skapade av en handfull intellektuella. Dessa organisationers olika kampformer förtjänar en särskild granskning.

b. MIR och de revolutionära massorganisationerna

Bland de organisationer som är direkt knutna till avantgardet, och som genom sin styrka och revolutionära plattform har en betydande tyngd i klasskampen finner vi *Arbetarnas Revolutionära Front* (FTR).

FTR organiserar industriarbetare och intellektuella och manuella arbetare i städerna. Dess kampplattform är utformad i överensstämmelse med de speciella problem på arbetsplatserna som de organiserade arbetarna i FTR står inför, och är vägledad av en politisk rörelse. ”En politisk rörelse, formerad av de revolutionära delarna av den chilenska arbetarklassen, som organiserar sig för att inom arbetarrörelsen driva kampen i perspektivet av proletarietets historiska mål: maktövertagandet och upprättandet av en arbetar- och bonderegering som krossar bondemakten och möjliggör uppbygget av socialismen i Chile..., och därigenom uppnå det klasslösa kommunistiska samhället. FTR ser den fackligt-ekonomiska kampen som avgörande i kampen mot utsugningen. Men också att den måste få en revolutionär inriktning som möjliggör en omvandling av denna kamp till en politisk kamp för att krossa kapitalets makt.”¹¹

De mobiliseringen som FTR lett, såväl i Santiago som i andra viktiga industricentra, har i efterhand visat att FTR, långt ifrån att vara isolerat från massorna, just är arbetarnas avantgarde. Ett avantgarde i dess rätta bemärkelse, dvs att inte isolera sig från massornas ekonomiska intressen och kamp, utan tvärtom att med denna som utgångspunkt inrikta kampen på arbetarnas slutgiltiga mål, som pekar utanför den ekonomiska kampen. Detta är just fallet med de senaste händelserna, som distribältenas mobilisering i Santiago och Concepción (där förutom FTR revolutionära arbetare ur UP deltog). Mobiliseringar inriktade mot återlämnandet av företag till ägarna och mot de tilltagande garantierna och eftergifterna till den reaktionära bourgeoisin. Detta är inte ett verk av en grupp borgerligt intellektuella, utan ett mobiliserat och med vetet folk, självständigt

¹¹ FTR:s Principdeklaration.

gentemot reformismen ständigt redo att stödja regeringen i en öppen konfrontation med imperialismen och den härskande bourgeoisin. Det är ett folk som ständigt påvisar vad en reträtt inför den borgerliga offensiven innebär. Som genom sin kamperfarenhet känner borgarna deras fiende, men som också erkänner att UP-regeringen kan komma att spela en avgörande roll till fördel för den socialistiska revolutionen. Men endast om den förmår slå mot fiendens intressen och om den understödjer arbetarnas kamp om makten.

Ett annat exempel på organisationer av denna typ och på kampinriktning är Revolutionära Bondefronten (MCR) som har rest ett program relaterat till problemen inom jordbruket och formerna för att lösa dessa. Sammanfattningsvis innehåller det följande punkter: Expropriering av alla jord, alla djur och alla maskiner och byggnader och utan någon ersättning; utan någon som helst reservation; besättande av all exproprierad jord; uppbygget från basen, och stärkandet av, de Kommunala Bonderåden som organ för arbetar- och bondemakt och som övertar jordbruksorganisationernas uppgifter; formulandet av en ny lag för jordreformer som innehåller de ovan nämnda punkterna. På detta sätt menar MCR att "slaget om produktionen" (UP-parollen om ökande produktion ö. a.) idag inte är huvuduppgiften, utan "slaget" om maktövertagandet. Och att "slaget om produktionen" endast kan vinnas om arbetarna tar kontrollen över fabriker, jordegendomen och produktionsmedlen i allmänhet. En ökning av produktionen får inte innebära en ökad utsugning av arbetarna, inte heller en profitökning för kapitalisterna och inte heller som ett medel att betala ersättningarna till de tidigare ägarna av exproprierad jord. Parollen om ökad produktion erkänner inte i praktiken klasskampens existens, och ännu mindre dess överordnade plats.¹²

I likhet med FTR, har MCR spelat en avgörande politisk roll på nationell nivå genom den kamp man drivit. Ett exempel av oerhörd betydelse var framväxten av de folkmaktsorgan på landsbygden som skedde i Cautín-provinsen 1970, där mapuche-(indianstam)bönderna stod sida vid sida med revolutionära arbetare i kampen. Som ett resultat av denna kamp finner vi idag de mest kampvilliga bondemaktsorganen i just Cautín-provinsen. På detta sätt har MCR gått till politisk offensiv för att överta jordegendomar när man ställts inför en byråkratisk vacklan i exproprieringpolitiken.

Den Revolutionära Pobladorrörelsen (MPR) är en annan organisation som i städerna blivit känd som en revolutionär massrörelse, som inte bara för fram det som är de verkliga lösningarna på en "pobladors" problem, utan dessa får också en direkt politisk karaktär i mobiliseringen. Man har gått in i de Kommunala Arbetarråden som är verkliga folkmaktsorgan och som ger uttryck för medvetandet hos städernas arbetare och deras problem, men också för hela den förtryckta klassen. MPR har byggt upp läger (campamentos) som är goda exempel på folkets organisationsförmåga. Det är antagligen därför som man fått utstå den borgerliga statens repression som var fallet vid Lo Hermida.

Med denna beskrivning av några massorganisationer ideologiskt knutna till MIR (där revolutionära arbetare från andra partier deltar), och som driver exemplarisk politisk kamp, vill vi understryka att var och en av dessa organisationer är frukten av, och uttrycket för arbetarnas avantgarde. De inskränker sig inte till den spontana kampen utan försöker rikta denna mot proleta-

¹² Om man mot detta invänder att en ökning av produktionen (utvecklingen av produktivkrafterna) är en nödvändig förutsättning för socialismens uppbygge, så svarar vi att det är viktigt att förstå gripandet av den politiska makten som en förutsättning för att produktivkrafterna ska kunna utvecklas mot ett *socialistiskt innehåll*. När man kräver en ökning av produktionen utan att samtidigt möjliggöra att de kapitalistiska strukturernas och produktionsenheternas form ifrågasätts, vilket omedelbart ställer frågan om makten, så är det uttryck för ren och skär ekonomism. Eftersom UP inte öppet har antytt att maktövertagandet skulle genomföras (även om detta ibland antyds speciellt av PC), så anser vi att denna paroll är inadekvat och förvirrande utifrån dess explicita, kortsiktiga målsättning, även om den är konsekvent i sin underförstådda, långsiktiga målsättning, d. v. s. utifrån reformismens perspektiv.

riatets politiska maktövertagande, dock utan att därmed undervärdera den trade-unionistiska kampen. Dessa embryon till en alternativ folkmakt, självständiga till den borgerliga staten, uppkommer ur massorna, utvecklas och stärks i dessa och är uttryck för massornas ökade ideologiska och politiska självständighet, och organisatoriska kapacitet i en period av skärpt klasskamp.

c. Viktiga skillnader mellan MIR och UP

Enligt vår mening finns det åtminstone en viktig aspekt i det aktuella läget, där man kan se en avgörande skillnad mellan UP:s och MIR:s politik.¹³

Frågan om folkmakten: MIR har försökt att utveckla organ för folkmakten från basen och som skall utgöra frontlinjen mot bourgeoisin och imperialismen, återspegla massornas medvetna politiska ställningstaganden och embryon till organiseringen av den socialistiska makten:

”vi talar här om en arbetar- och folkmakt som i självständig och oberoende form organiserar sig från basen och i motsättning och kamp mot den borgerliga staten och dess sociala och politiska maktinstrument. Det handlar om en självständig och alternativ makt till den borgerliga staten och oberoende av den nuvarande regeringen. Detta betyder inte nödvändigtvis att denna makt måste stå i ett antagonistiskt förhållande till regeringen. Det beror uteslutande på regeringens förmåga att suga upp och förverkliga allmänna och omedelbara behov hos olika delar av arbetarklassen, massorna och folket. Dessutom gäller det att regeringen stöder och utvecklar denna folkmakt som är den enda styrka som kan ge regeringen en verklig stabilitet och proletär klassförankring.

Om regeringen understödjer massornas kamp, vilket kan vara en effektiv hävstång för att utveckla deras mobilisering, kamp och självständiga organisering, beror på dess klasskaraktär och tilltro till klassens styrka.”¹⁴

Denna folkmakt är uttrycket för den proletära klassens självständighet och som möjliggör att möta den borgerliga reaktionen utan att som klass vara bunden till den borgerliga staten eller till en regering som inte representerar klassens revolutionära intressen. Om regeringen är revolutionär måste den befärma skapandet och utvecklingen av dessa folkmaktsorgan, som då kan vara basen för regeringens revolutionära åtgärder. Om man däremot försöker beskära manöverutrymmet för dessa organisationer genom diktat från en regering, kommer dessa upphöra att vara uttryck för den revolutionära klassens självständighet. Istället kommer de att förvandlas till regeringens och den borgerliga statens bihang och utan möjlighet att krossa den senare.¹⁵

Skapandet av basorganisationer är en nödvändighet som, utan att fördenskull bortse från arbetarnas ”trade-unionistiska” strävanden möjliggör att inom massrörelsen driva fram en revolutionär mobilisering. En kamp för det slutliga maktövertagandet och för proletariatets och folkets grundläggande intressen. I detta avseende för MIR fram vikten av att utveckla Kommunalråden (som organiserar arbetare av olika slag), Bonderåden (som bestämmer huvudinriktningen på jordreformen), Industriebältena (som organiserar stora delar av industriarbetarna). Dessa organ diskuterar och beslutar självständigt från regeringen i frågor som direkt berör dem själva, men

¹³ Om man mot detta hävdar att ”en sak är att sitta i regeringsställning, en annan sak är att kritisera utifrån” så verkar inte detta vare sig allvarligt menat, eller meningsfullt. För om UP ställs inför problem i egenskap av regering, så betyder inte det att lösningarna nödvändigtvis måste vara till bourgeoisins fördel. Det betyder inte heller att MIR inte skulle analysera dem. Dessa argument är då inget annat än sofism och kan användas för att rättfärdiga vilken regering som helst.

¹⁴ ”MIR svarar PC, *Punta Final*, Nr 178.

¹⁵ Denna inskränkning av massorganisationernas roll till blotta stödtrupper åt UP finns klart bekräftade i Allendes brev till UP-partierna angående det ”Enade Partiet”: ”är existensen av ett massparti möjligt, som samordnar och koncentrerar inom sig en allians mellan enskilda och väl definierade partier, och som å andra sidan *mottar stöd* från de folkliga basorganisationerna som idag upplever en skärpt klasskamp.” (vår kursiv)

även i problem som rör hela landet.

Utvecklandet av dessa organ möjliggör stärkandet av arbetarkontrollen i fabriker och kontrollen av produktionen och distributionen i allmänhet. När arbetarna och alla förtryckta klasser en gång har utövat, organiserat och konsoliderat denna makt blir det möjligt att upprätta en folkförsamling som ersätter det borgerliga parlamentet.

Inför dessa frågor har UP och speciellt PC varit mycket förtegn. Faktum är att generalsekretären för detta parti en gång sagt: ”Vi är anhängare av att driva fram en revolutionär process *inom ramen för det aktuella rättsskicket*, och utan avbräck gradvis *förbättra* denna process, och vi är fasta anhängare av att arbetarklassen deltar i regeringsarbetet. Men vi är absoluta motståndare till MIR:s ståndpunkter att utveckla en folkmakt som ett alternativ till Folkregeringen. Detta innebär enligt vår mening att försvaga regeringen när det istället handlar om att stärka den.”¹⁶

Här framstår omedelbart några saker som vi måste påpeka:

- a) För PC finns det ingen motsättning mellan ”revolutionär process” och ”rättsskicket” (som ju åtminstone i det nuvarande läget i Chile, inte kan uppfattas som något annat än ett borgerligt rättsskick dvs en stat som är för och av bourgeoisin, en rätt som är skapad av och för desamma).
- b) Hur kan man gradvis förbättra det borgerliga rättsskicket? Innebär inte ”förbättra” i sista hand att man gör det starkare och effektivare och därmed bättre lämpat för att fullgöra sina funktioner, som per definition är borgerliga.
- c) Är det den revolutionära processen som tillåter att ”arbetarklassen medverkar i regeringsarbetet”, eller är den styrd och ledd av proletariatet och dess avantgarde?
- d) Hur kan skapandet av en självständig, alternativ och revolutionär folkmakt innebära ett försvagande av en revolutionär regering?

Dessa aspekter (som möjliggör ett åtskiljande mellan MIR:s och UP:s ståndpunkter) kommer vi att analysera längre fram och i ljuset av de ideologiska och politiskt-praktiska ståndpunkter som de olika politiska partierna har. Vi tycker att det är viktigt att i detta sammanhang visa på en artikel som fanns i *El Siglo* (PC:s dagstidning) den 17/3-73, där man åter pådyvlar MIR att vilja skapa en folkmakt som är ”*antagonistisk*” mot regeringen. Vad är syftet, och vad blir följderna av sådana påståenden som snuddar vid rena förtalet och som aldrig håller måttet inför en objektiv analys? Först kan det mest rimliga svaret verka vara att ledarna för PC helt enkelt föraktar ett ideologiskt *arbete*. Det betyder inte att PC inte skulle ingripa i den ideologiska kampen: men formerna för detta ingripande motsvarar inte ett arbete. Varje gång som det ideologiska läget, och i högre grad, PC:s ståndpunkter blir utsatta för en ideologisk kritik, som respekterar reglerna för en intern marxist-leninistisk diskussion, vägrar de ansvariga ”intellektuella” i PC, både i princip och i praktiken, att erkänna ens den faktiska existensen av problemet. En stereotyp inställning som gör allt för att undvika ansträngningen att förstå, och en inställning som om inte annat kategoriskt kommer att tillbakavisas av verkligheten. Som ett resultat av detta är många av PC:s texter fullständigt oläsbara: för de som inte vägrar att förstå och som i dessa texter märker en sammanblandning av saker som man försöker göra till argument; men även för de mest inbitna försvararna av dessa argument erbjuder inte texterna något nytt. De ideologiskt-polemiska artiklarna riktade mot den sk ”ultra-vänsterismen” är i detta avseende exemplariska: de är helt utan betydelse eftersom de beroende på läsaren, framstår som fullständigt osammanhängande och tautologiska. Som ideologiskt arbete är det förkvävt, eller rättare sagt att de aldrig har existerat

¹⁶ Citat ur *Punto Final*, Nr 178.

3. Karaktäriseringen av den aktuella chilenska situationen

3.1. Den aktuella etappen och frågan om ”övergången”.

Som vi tidigare har visat, innebar UP-regeringens tillkomst att en period av skärpt klasskamp inleddes – inte bara kvantitativt sett utan också och framförallt *kvalitativt*.

Samtidigt skärptes motsättningarna mellan å ena sidan den reformistiska inriktningen som objektivt sett försökte inlemma processen i det legala systemets begränsade ramar. Å andra sidan den revolutionära inriktningen som försökte skapa förutsättningarna för krossandet av det kapitalistiska systemet och för att bygga upp socialismen. Denna motsättning ledde logiskt till att övergångsproblematiken fördes upp på dagordningen. Vi vill angående denna problematik göra några inledande iakttagelser. Principiellt sett kan övergångsproblematiken angripas utifrån två olika men kompletterande utgångspunkter: en abstrakt- teoretisk och en historiskt-konkret.

Utifrån den abstrakt-teoretiska utgångspunkten görs analysen på de ”rena” produktionssättens nivå. I vårt fall gäller övergången från ett kapitalistiskt produktionssätt till ett kommunistiskt. På det teoretiska planet kan övergången endast betraktas som ett produktions sättets specifika uttryckssätt. Specifik därför att i det här fallet, uttryckssättet, långt ifrån att vara stabilt och med möjlighet att reproducera sig, framförallt markerar platsen där kampen om makten står på spel: kapitalismen lämnar plats för kommunismen som dominerande system. Den avgörande brytningen, där det avgörandet språnget tas, är som vi vet arbetarklassens och avantgardets politiska maktövertagande, och upprättandet av proletariats diktatur.

Detta upprättande innebär i egentlig mening att en ny etapp inleds där motsättningarna och klasskampen, långt ifrån att försvinna, tar i sig nya former och skärps. Skapandet och konsoliderandet av nya produktionsförhållanden konfronteras med de motståndet från de tidigare kapitalistiska förhållandena och dess representanter (bourgeoisin) som förstått att de förlorat ett slag, men inte kriget. Den proletära staten (med dess speciella kännetecken) är drivkraften och vapnet i arbetarklassens händer för att slutgiltigt krossa de borgerliga produktionsförhållandena och försöka upprätta och försäkra upprättandet av de socialistiska förhållandenas dominans.

På samma sätt gick det till vid övergången mellan feodalism och kapitalism. Även i detta fall samexisterade, under en övergångsfas och på ett instabilt och motsägelsefullt sätt, de gamla feodala förhållandena med de framväxande kapitalistiska. Men med en enda och mycket viktig skillnad att i detta fall bourgeoisin politiska maktövertagande var konsekvensen av och inte orsaken till de kapitalistiska produktionsförhållandenas dominans.

I båda fallen återspeglas den motsägelsefulla kampen mellan de framväxande produktionsförhållandena och de gamla, som försöker hålla sig kvar, i motsättningar och förskjutningar i spelet mellan produktivkrafter och produktionsförhållanden. Till exempel så uttryckte manufakturen (arbetets ”formella” och ännu inte ”reella” underordnande under kapitalet) under kapitalismens första fas förskjutningen mellan de tidigare formerna för produktionen (hantverket), och de nya produktionsförhållandena. Först med maskindriften och storindustrin tar kapitalismens egna produktivkrafter fart. På samma sätt måste uppbygget av socialismen under ett inledningsskede stödja sig på ärvda kapitalistiska produktionsförhållanden (produktivkrafter som, beroende på den sociala arbetsdelningen, förkroppsligas i *företaget*, formen för kapitalismens specifika produktionsenheter). Men detta ”formella”, och ännu inte ”reella” underordnande av produktivkrafterna under de socialistiska produktionsförhållandena kräver en förvandling, revolutionering och omorganisering av dessa produktivkrafter och anpassa dem till det nya produktionssättet.

Med andra ord, omvandla dem till specifika, socialistiska produktivkrafter.¹⁷

Detta gällde det abstrakt-teoretiska planet. Utifrån vad vi kallat den historiskt-konkreta utgångspunkten måste analysen ha det *specifika läget* som objekt, där den revolutionära politiska praktiken ingriper. Det är utifrån det specifika läget som krossandet av kapitalistklassens politiska makt och den borgerliga staten utvecklas, och makten övergår i proletariats och dess allierades händer.

Denna konjunkturrella analys förnekar naturligtvis inte, utan stödjer sig på, den abstrakt-teoretiska analysens slutsatser. Inte desto mindre, kommer det avgörande steget som proletariats maktövertagande innebär att ta sig olika former beroende på klasskampens konkreta uttryck i varje land. I varje land är det alltid en specifik, bestämd situation som möjliggör krossandet av det gamla produktions och förtryckarsystemet. Med andra ord ; övergången till socialismen är logiskt underställd allmängiltiga lagar som härrör ur en övergångsprocess mellan två olika produktions-sätt, en övergång som i varje enskilt samhälle kommer att ta sig specifika unika former.

Med detta som utgångspunkt, hur karakteriserar vi det aktuella läget i Chile? 1970 tillät massornas styrka att en politisk koalition som fick del av makten, och som innefattade, grovt sett, följande linjer:

- a) Småborgerliga, ”progressiva” eller småborgerligt reformistiska kampanjer (API, PR, Allendelinjen i PS och den del av militärmakten som drogs in i regeringsarbetet från oktober 1972)
- b) En arbetar-reformistisk linje (PC, delar av PS, delar av MAPU och delar av IC);
- c) ”Vacklande” revolutionära politiska linjer som dock befinner sig i en radikaliseringsprocess (delar av PS, delar av IC och delat av MAPU).

I denna koalition pendlar ”jämviktsläget”, och även hegemonin mellan den småborgerliga reformismen och arbetar-reformismen. Förändringarna i den politiska situationen rubbar detta ”jämviktsläge” inom regeringen mot den ena eller andra polen (men inte nödvändigtvis tendenser i processen). Därför kan vi säga att införlivandet av militären i regeringsarbetet från oktober 1972 bekräftar att den småborgerliga reformismen stärks. Men som alla vet har denna linje ett nästan ovillkorligt stöd från PC, vilket inom parantes bevisat den icke-antagonistiska motsättningen mellan dessa två linjer.

Den seger som UP:s tillträde till regeringen innebar för massrörelsen inledde en radikaliseringsprocess i klasskampen som inom vänstern manifesterade sig i avgränsningen av två linjer – en reformistisk och en revolutionär. Här kan det inte råda någon oklarhet: Den viktigaste motsättningen inom massrörelsen går inte mellan småborgerlig reformism och arbetarreformism, utan mellan reformism (arbetar- och småborgerlig) och en revolutionär inriktning.

I denna styrkekonfrontation inom massrörelsen är det betydelsen, omfattningen och perspektiven för massrörelsen som står på spel, vilket i lika hög grad är fallet i kampen mot bourgeoisin och imperialismen. I dessa motsättningars dubbla och komplicerade spel bestäms konkret det aktuella lägets karaktär.

Av denna anledning kan vi ännu inte definiera perioden som ”revolutionär” – för detta krävs att massorna handlar enat utifrån ett revolutionärt program och en revolutionär ledning. Men på grund av de tendenser som finns inom massrörelsen, och vad kampen idag gäller, kan vi fastställa perioden som förrevolutionär med allt vad den har av vacklan, obeslutsamhet, föränderlighet, men också av inriktning mot revolutionen).

¹⁷ Vi understryker denna punkt, därför att några allmänna paroller av ekonomisk art understödda av UP (t. ex. den om ”slaget om produktionen”) i praktiken glömmar detta faktum.

3.2. Klasskampens nuvarande läge och den ekonomiska situationen

För att förstå sammansattheten och dynamiken i dagens kamp måste vi analysera den process som har lett fram till dagens läge. Detta tvingar oss att återgå till en beskrivning av de viktigaste dragen i den chilenska ekonomins uppbyggnad och funktionssätt.

Utifrån den strukturella uppbyggnaden kan vår ekonomi kännetecknas som en beroende statskapitalism med en hög monopoliseringsgrad. Detta förklaras bäst genom att se på de förändringar inom det kapitalistiska systemet som de mest utvecklade länderna genomgått, eftersom det är dessa som bestämmer världskapitalismens utveckling, i vilket vårt land är en del. I slutet av 40-talet genomgick de latinamerikanska länderna (inkluderat Chile) en ekonomisk och politisk strukturomvandling som en konsekvens av en ny utvecklingsfas och expansion inom världskapitalismen under imperialistiska former. En utveckling som uttrycker en process av ”monopolistisk integration i världsskala” och som konsolideras sedan andra världskriget. På detta sätt har efterkrigskapitalismen expanderat och integrerats under USA:s hegemoni. Basen är en ekonomisk infrastruktur vars grundsten är de multinationella företagen och vars huvudproblem är organiserandet av marknader som kan möjliggöra en fortsatt ökad kapitalinvestering. Lösningen på detta är som vi vet de underutvecklade länderna. På detta sätt expanderar monopolerna kraftigt och etablerar sig som multinationella företag.

På basis av de multinationella företagens utveckling tränger den nordamerikanska ekonomin in i Latinamerika. Denna process förklarar vårt beroende förhållande till världskapitalismen. Ett beroende som har följande drag:

- Nya internationella ekonomiska strukturförhållanden där vikten har förskjutits från varuhandeln till kapitalrörelserna och administrerandet av dessa;
- En ny inhemsk strukturförändring markerad av en monopolisering och avnationalisering av ekonomin och därigenom en avtagande ekonomisk självständighet (beslutsfattandet övergår till de multinationella företagen).

Denna systematiska och växande penetrering av utländskt kapital får följande effekter på vår ekonomi:

a) Kontroll och dominans av utländskt kapital i nyckelsektorerna, de sektorer som är grunden i produktionsprocessen (kontrollerar kapitalvaruproduktionen och större delarna av konsumtionsvaruproduktionen);

b) Förstärkande av monopoliseringen, koncentration och centralisation som får följande konsekvenser för:

- produktionsstrukturen som kommer att inriktas utifrån de multinationella företagens intressen och en teknologi som svarar mot det kapitalistiska systemets struktur och som därför får skadliga effekter på den inhemska ekonomin;
- Betalningsbalansen som ständigt förvärras p.g.a. ersättningarna till de utländska företagen och deras valutautförsel;
- Industrialiseringsprocessen som i praktiken styrs utifrån (tilltagande avnationalisering).

c) Avnationalisering av ägandet till produktionsmedlen.

d) Teknologiskt beroende som får negativa konsekvenser för produktionsstrukturen och betalningsbalansen (låg utnyttjandegrad, valutautförsel, skapandet av lyxefterfrågan etc).

e) Finansiellt beroende som resultat av penetrationen av utländskt kapital och framför allt genom direktinvesteringar och lån. Detta skapar en ökning i skuldåterbäringen som i sin tur leder till en

spiralliknande utveckling (ta krediter för att betala krediter) och till att permanenta den nationella ekonomins begränsningar.

Detta leder till en ackumulativ process som stöd åt det utländska kapitalet och för att upprätthålla industrialiseringen och tillförsäkra det utländska kapitalets fortsatta agerande i den nationella ekonomin.

f) En förening av de utländska bolagens intressen och den nationella härskande klassens som övergår i en klassallians på internationell nivå och åtföljande politiska kompromisser.

På detta sätt kännetecknas den chilenska ekonomins funktionssätt av följande:

- Koncentration av ägandet av produktionsmedlen till några fåtal händer som förstärks av beroendesituationen (tidigare förklarad) och av ekonomins avnationalisering och dessutom av förlusten av det ekonomiska överskottet. Allt detta återspeglas i upprätthållandet skärpan det av arbetskraftens utsugning;
- Underutnyttjande av ekonomins befintliga kapacitet;
- Bibehållen takt i prisökningarna;
- Existensen av en ansenlig industriell reservarmé; etc.

Dessa kännetecken för den chilenska ekonomins sätt att fungera betingar en utveckling av ”koncentrationen och utstötningen”.

Dessa kännetecken är bestämmande för den utveckling som förstärker och fördjupar den chilenska ekonomins strukturella drag: Monopolisering, beroende och statsapparatsens aktiva ingripande i ekonomin. Inflationen, underutnyttjandet av resurserna och den befintliga kapaciteten, valutautflykten osv är inte bara resultatet av denna struktur utan är också faktorer som förstärker de strukturella dragen.

Parallellt med den ökade monopoliseringsgraden, beroendet och ekonomins koncentration får staten i sin helhet allt större inflytande i ekonomins funktion: direkt genom dess förbindelser med monopolerna; indirekt genom den förmedlande roll som den spelar för att reglera monopolens verksamhet och relationen mellan den monopolistiska och icke-monopolistiska sektorn etc. I en bestämd fas av den ekonomiska utvecklingen omvandlas dessa funktioner till att vara en nödvändig förutsättning för kapitalismens breddade reproduktionsprocess. I detta ögonblick övergår den till en fas av statsmonopolistisk kapitalism.

I den chilenska ekonomins fall spelar staten en avgörande roll, framför allt sedan krisen 1929. Den spelar denna roll genom att tillförsäkra sig en del av utrikeshandelns inkomster, genom sin närvaro i produktionsstrukturen i sin helhet, genom sitt direkta ingripande i produktionsapparaten och reglerandet av denna.

Dessa olika former för statens ingripande i den chilenska ekonomin har möjliggjort det utländska kapitalets inträngande i vår ekonomi. Detta innebär att den statsapparaten, och i första hand dess verkställande delar, har en stor, direkt och indirekt, ekonomisk betydelse i Chile. Den är en nyckelfaktor för att garantera den chilenska kapitalismens breddade reproduktionsprocess.

Utifrån detta, och med tanke på statens klasskaraktär (borgerlig), uppstår olika former av utnyttjande av statsapparaten från de stora nationella och utländska monopolens sida.

Innanför denna ekonomiska ram utvecklar sig massrörelsen snabbt och vänder sig mot systemet i en enad kamp. Denna massrörelse mynnar i september 1970 ut i en politisk konfrontation runt valet som bar fram UP till regeringen. UP:s program utgår från den existerande ekonomiska verkligheten och definierar som sitt främsta mål ”ersättandet av den nuvarande ekonomiska

strukturen, vilket gör slut på det nationella och utländska monopolkapitalets och storgodsägarnas makt, för att påbörja uppbygget av socialismen” (UP-programmet) . Den hade också som mål förändringen av statens karaktär. I denna mening erkändes nödvändigheten av att krossa statsapparaten och dess repressionsmedel (polis, yrkesarmén, institutionalitet och legalitet som härrör ur denna) och att skapa en annan stat under proletariatets hegemoni.

För att fullgöra sin målsättning att omvandla den ekonomiska strukturen förde man fram ett antal förändringar med det gemensamma syftet att skapa en dominerande statlig sektor. Det är runt denna huvudinriktning som perspektivet för den ekonomiska omvandlingen cirklar, och denna var för UP den nödvändiga grunden för att påbörja en förändring av de gällande produktionsförhållandena.

Dessutom såg man utvecklandet av denna sektor som en omedelbar förutsättning för att understödja en ekonomisk politik som syftade till att tränga undan de traditionella arbetsköparna och att successivt dra undan den ekonomiska basen för imperialismen och den härskande klassen.

De huvudsakliga målsättningarna i UP regeringens ekonomiska politik var följande:

- a) Att lösa det stora flertalets omedelbara problem genom att använda sig av landets produktivresurser i produktionen av nyttiga konsumtionsvaror. Dvs i sektorer som kännetecknas av låg kapitalintensitet och större möjlighet att suga upp arbetskraft och därmed göra sig oberoende av kapitalbildningen som en nödvändig förutsättning för en ökad tillväxt.
- b) Garantera sysselsättning för alla arbetsföra chilenare och denna politik sammanfaller med andra målsättningar i UP-programmet (obegränsat utnyttjande av landets produktiva resurser, fördelning av inkomsterna, arbetarnas deltagande i styrandet av ekonomin).
- c) Frigöra Chile från underordnandet under utländskt kapital för att försäkra sig om politisk och ekonomisk livskraft under längre perioder.
- d) Säkra en snabb och spridd ekonomisk tillväxt som maximalt kan utveckla produktivkrafterna och som leder till ett optimalt utnyttjande av resurser: mänskliga, naturtillgångar, finansiella och tekniska.
- e) Utveckla en differentierad utrikeshandelspolitik och ett teknologiskt finansiellt osv oberoende.
- f) Skydd mot inflationen.

Det råder ingen tvekan om att i en period av skärpt klasskamp så kommer dessa ekonomiska åtgärder att påverka den centrala frågan det politiska maktövertagandet.

Därför krävs framför allt utvecklandet av avancerade former för folkmakt som bygger på massornas direkta kontroll över de centrala delarna av ekonomin, massornas organisering i maktorgan (självständiga och oberoende av den borgerliga staten) för att leda ekonomin i överensstämmelse med sina klassintressen.

Synpunkter på folkmakten

I det nuvarande läget är huvudfrågan att ifrågasätta själva den kapitalistiska produktionen och krossa det befintliga maktsystemet, vars strategiska centrum är statsmakten. För att förklara detta måste vi återgå till staten som instrument för en klass 'ideologiska, politiska och ekonomiska dominans över en annan.

Staten är en garanti för produktionsförhållandenas fortlevnad, ingriper genom tvång och har monopolet på den legala erkända makten.

I det kapitalistiska produktionssättet fullgör den dessa uppgifter genom att med repressionen kontrollera eller neutralisera all form av kamp som hotar att förändra eller krossa formerna för exploateringen. Även om statens ingripande i den statsmonopolkapitalistiska fasen omvandlas till att bli en *nödvändig förutsättning för att upprätthålla ekonomins utvidgade reproduktionssfär*, så har staten en underordnad funktion i produktionens och cirkulationens sociala process. Däremot intar staten en dominerande plats under *proletariatets diktatur* för att garantera de socialistiska produktionsförhållandenas utvidgade reproduktion, och för att upphäva privategendomen och krossa bourgeoisin ekonomiskt, politiskt och ideologiskt. Under denna etapp finns det ingen skillnad mellan statsmakten och statsapparaten. Proletariatets politiska makt döljer sig inte som något vid sidan av klasserna och som företrädarna för det "allmänna intresset", utan framträder uttryckligen som företrädare för en klass gentemot en annan. Med andra ord så utövas den politiska makten *direkt* som klassmakt

Övergången till proletariatets diktatur kan ta sig olika former, men dess innehåll är alltid dubbelmakten. Vad innebär då dubbelmakt? Det betyder att även om staten under proletariatets diktatur är en proletär stat som blivit dominerande, är dess ursprung inte den borgerliga staten. Den uppkommer *vid sidan av* och mot den, krossar den och fortlever även under kommunismens första fas tills den slutligen dör bort. Hur uppkommer den proletära staten? Genom utvecklandet av massornas politiska organisationer och strukturer, vars konsolidering och styrka utgör embryon till denna proletära stat.

I det nuvarande läget i Chile är uppbygget av dubbelmakten av avgörande betydelse, utifrån en revolutionär strategi, och med syftet att skapa en alternativ makt som tillåter massorna att överta funktioner för ledning, kontroll och organisering av samhället i överensstämmelse med sina klassintressen. Denna makt är massornas politiska organisering som tar sig en självständig form och utvecklar sig från basen.

En makt som är ett alternativ till de rådande maktförhållandena och som materialiseras i de organisationer som massorna bygger upp. Framväxten av massornas maktorgan (klassens självständiga organisering och oberoende av den borgerliga staten) är en nödvändighet eftersom de utgör fröna till en dubbelmakt. Under sin utveckling uppnår de maktpositioner, i den meningen att de frigör sig från systemet, och blir medel för massorna att organiserat möta bourgeoisin och föra upp kampen på den politiska nivån.

Detta är speciellt viktigt i Chile med tanke på splittringen inom arbetarklassen (även inom varje produktionsenhet: mellan bönder och arbetare, mellan arbetare och pobladores, etc). Följaktligen kommer organisationer som Arbetarnas Kommunalråd att möjliggöra införlivandet och enandet av folkets mest efterblivna och passiva skikt.

4. Utmärkande drag i den ideologiska kampen

I klassamhällena utgör ideologierna speciella uttrycksformer för de rådande förhållandena och motsättningarna mellan klasserna och tjänar som vapen i klasskampen. Ideologierna förkroppsligar dessa motsättningar och uttrycker sig i kampen om herraväldet över ideologins former i samhället, det "fria ordet", seder, vanor etc.¹⁸ Därigenom är den ideologiska kampen den som uttrycker en klass objektiva intressen på detta område.

¹⁸ Med ett ord, inom det som den borgerliga sociologin kallar "kultur". Vi delar inte denna uppfattning. Vi uppfattar inte det sociala livet som en enda enhet som befinner sig i jämvikt och harmoni. En uppfattning som tjänar garanti för integrationen av alla sociala klasser och enheter. Tvärtom så uppfattar vi det sociala livet i termer av motsättningar, brytningar och i obalans och utan någon enhet. Därför är den ideologiska nivån, i likhet med den ekonomiska och juridiskt-politiska, fylld av motsättningar och kamp.

I det aktuella läget i Chile kan vi urskilja två viktiga aspekter: å ena sidan utlöses en kamp mellan den dominerande ideologin (borgerlig) och den dominerade (proletär); å andra sidan finns det en tendens att de olika delar av proletariatet som har olika inriktningar förenas (vissa med en ekonomisk inriktning, i leninistisk mening, och andra med en politisk inriktning, d. v. s. revolutionär.

UP:s maktillträde innebar etablerandet av en politisk kraft med småborgerligt reformistiskt snitt förenat med en arbetarreformism, där den senare dominerade. Allmänt sett representerade denna kraft intressen som stod i motsättning till den härskande klassen. Denna motsättning konkretiseras i den ideologiskt-politiska kampen, men där det också finnas vissa ”spelregler”: kampen bör hålla sig inom de gränser som bestäms av respekten för legaliteten. Detta betyder att regeringsoppositionen (representerad av PN och PDC) bestämmer de normer som måste respekteras för att den nya regeringens planerade förändringar och reformer skall kunna genomföras.

Inom oppositionen är det PDC som har ledningen för de krafter som accepterar förändringarna, men endast inom ramen för den etablerade legaliteten. Därför föreslår de UP en överenskommelse på basis av de kända ”Konstitutionella Garantierna”, för att de skall säkra valet i kongressen av den segrande presidentkandidaten.

Under denna första period bibehålls, om än i försvagad form, de ideologiska skillnaderna mellan de två oppositionspartierna som i valet ställde upp med egna kandidater (skillnader som senare utsuddas i. o. m. att regeringen genomförde de förändringar som man satt på sitt program). Den traditionella högern (PN) var skeptisk mot de konstitutionella garantierna” och röstade mot Allende i kongressen. Därmed kunde PDC framställa sig som ”försvararna av legaliteten” och från denna tidpunkt stärktes linjen om ”respekten för legaliteten och konstitutionen”.

Detta tillät oppositionen att vinna mark på den ideologiska kampens område, samtidigt som UP-regeringen tvingades över till en defensiv kamp kännetecknad av ett oavbrutet fasthållande vid att, såväl reformerna som dess representanter kommer att respektera konstitutionaliteten. Detta innebar att regeringen försköt den ideologiska kampen till fiendens hemmaplan. Denna defensiva attityd från regeringens sida motsvaras av en kändbar demobilisering hos massorna som ökar gapet mellan massorna och regeringen, och som stärker byråkratismen. I perioden från regeringstillträdet till oktoberkrisen finnas viktiga hållpunkter som, förutom att markera viktiga etapper i den ideologiska kampen (april -71: valen till stadsfullmäktige; juli -71: oppositionens valseger i Valparaiso; Pérez Zujovics död; november -71: den enade oppositionens valseger i O'Higgins, Colchagua, och Linares; Jan. -72: Arrayáns överenskommelse, etc), visar den också hur UP förlorar mark på den ideologiska kampens område och oppositionens åtföljande offensiv. Denna offensiv manifesteras i de konstitutionella anklagelserna mot ministrar i regeringen (som påbörjas i sept. -71), i valsegern i O'Higgins, Colchagua och Linares, i ”kastrullmarschen” (1:a sept.). I oktoberkrisen går denna process mot sin kulmen och utmynnar i en allmän arbetarköparoffensiv som frigör alla tillgängliga krafter. Massorna uppvisar vid detta tillfälle sin kapacitet och styrka genom att driva vidare produktionen utan arbetarköparna, och skapa de nödvändiga organen för detta. Massorna skärper konflikten till att bli en kamp mellan två antagonistiska klasser, och inte bara en kamp mellan oppositionen och regeringen. Detta innebar att massorna stärktes och att de visade sig förmögna att som klass driva en politisk kamp. De uppvisade en betydande kapacitet och självständighet då de skapade organisationer som svarade mot deras klassintressen och som var oberoende av staten och som, sist men inte minst, utgjorde förformerna till en dubbelmakt. Arbetarköparnas attack i oktober -72 innekar ett stort steg framåt för massorna: de uppnådde en hög grad av proletär enhet, medvetenhet och organisering. MIR:s linje var att arbetarna alltmer blev medvetna om att de hade en ”oförsonlig fiende” (maktens och rikedomens herrar), att de hade en avgörande styrka i sina egna basorganisationer (kommittéer, råd, JAP, försörjningscentra,

vaktgarden, etc), att de behövde ett program för den omedelbara kampen som kunde ena hela folkets kamp (Folkets Manifest), att de ”behövde ett avantgarde, framväxt ur massorna själva och intimt förbundet med deras kamp”, att de måste förintna sin fiende och även alla de hinder som står i deras väg i kampen för revolutionen (”de försonliga, reformisterna, de som tvekar, sektaristerna och vacklarna”). Därför uppmanade MIR ”att kämpa, att växa säg stark, att organisera sig, att ena sig, att förlita sig och ställa krav på det revolutionära avantgardet, att diskutera programmet, att gå framåt, att inte tillåta att arbetarnas och de fattigas väg mot makten hejdas”.

Regeringen förmådde inte utnyttja massornas offensiv under krisen, eftersom man istället valde en lösning som innebar ett accepterande av en stor del av den härskande klassens krav och en konsolidering av det kapitalistiska systemets dominans. Införlivandet av militärmaktens högsta ledning (en viktig del av den borgerliga statens repressiva apparat) i regeringen innebar inte en politisk kompromiss för militären. Däremot betydde det i praktiken att nya ”konstitutionella garantier” gavs åt den härskande klassen, och utgjorde därmed också ett hinder för folkmaktens utveckling och massornas offensiv.

MIR underströk att: 1) Sammansättningen av det nya kabinettet medförde en grundläggande förändring av regeringen politiska karaktär. Hegemonin försköts mot den småborgerligt reformistiska polen och utvecklingstendensen mot statskapitalismen förstärktes; 2) Relationen mellan massrörelsen och regeringen försämrades, och regeringen förlorade sin betydelse som instrument i massornas händer och blir i stället en ”domare” i klasskampen. I det avgörande ögonblicket överges arbetarna och samlas inte politiskt, när det var de som genom sin basorganisering hade konfronterats politiskt med arbetsköparna och räddat landet från kaos.

Eftersom reaktionen fortfarande är på offensiven och har för avsikt att slå tillbaka och splittra massrörelsen, påpekar MIR att det är nödvändigt att slå tillbaka med en revolutionär politik. Denna politik förutsätter ett program (Folkets Program) som motsvarar proletariats, böndernas och hela folkets klassintressen. Ett program som förnyas i varje nytt läge, drivs fram från basen och har som mål det politiska maktövertagandet.

MIR:s taktik (uttryckt i dess paroller)¹⁹ stödjer sig på folkets verkliga kamp, driver den framåt och försöker inrikta denna kamp på de främsta aktuella politiska uppgifterna och konkret, på målsättningen i Folkets Program.

Inför försörjningsproblemen föreslår MIR, att regeringens uppmaning (framförd av finansminister Hacienda i januari 1973) skall utnyttjas av massrörelsen för att gå till en allmän kontra-offensiv mot arbetsköparna och kapitalismen, och med *följande krav*:

- Att den offentliga utdelningen av livsfröfnödenheter förvaltas och kontrolleras av massorganisationerna (JAP, Kommunala Samordningskommittéerna, kvartersföreningarna, etc.);
- Omedelbar expropriering av de stora industrierna och godsens (mellan 40 och 80 ha bevattningsbar jord);
- Arbetarkontroll i den medelstora och småindustrin;

¹⁹ ”Till kamp mot den nya ”UP-General”-regeringens politik som vill stävja och splittra folkets kamp och ge eftergifter till arbetsköparna”,

”Till kamp mot den sociala fredens politik”.

”Framåt mot arbetarnas och folkets motoffensiv”.

”Framåt mot folkets Program”.

”Framåt mot Folkmakten. Fortsätt framåt, slå till, och framåt igen”.

”Med folkets Manifest, fött i oktoberkampen, går vi framåt mot de stora producenterna och distributörerna som svälter ut folket, och stärker folkmakten i kommunerna och upprättat en verklig arbetarregering”. (*El Rebelde* (MIR:s tidning, ö. a.) Nr 65 och 66)

- Expropriering av de stora köpmännen och distributörerna för att införa kontroll från de Kommunala Försörjningsrådets och Landsbygdens Försörjningscentras sida, så att det blir massornas egna organisationer som styr distributionen av varor och driver på prispolitiken;
- Förändring av utrikeshandeln, genom att först vägra all återbetalning av skulder till USA, och sen kunna frigöra de tillgängliga valutaresurserna för den nödvändigaste importen..

Att säkra distributionen och förintäna den svarta marknaden, innebär för MIR en kamp som förbereder hela folket för maktövertagandet, eftersom denna kamp omedelbart möjliggör en lösning på försörjningsproblemen. Därigenom kan folket förändra produktionens, distributionens och handelns karaktär; och på längre sikt möjliggör detta en organisering av massorna och en utveckling av en alternativ och oberoende folkmakt.

I dagens läge, när klasskampen skärps inför de politiska valen, kan vi inom bourgeoisins offensiv urskilja två, strategiskt och taktiskt överensstämmande linjer (PDC och PN); och inom massorna kan vi iakttaga:

- a) En defensiv strategisk-taktisk linje (framför allt företrädd av de arbetar- och småborgerligt reformistiska delarna av UP-blocket), som betonar försvaret av den sociala freden, regeringen etc;
- b) En offensiv strategisk-taktisk linje (framför allt företrädd av MIR och vissa delar av MAPU, PS och IC), som för fram nödvändigheten av en alternativ politisk makt till den borgerliga staten. Denna linje konkretiseras i ett kampprogram med vilket MIR och PS förenat går till val i mars - 73.

Vid detta tillfälle slog MIR fast att revolutionärerna inte av ”princip” kan avhålla sig från att delta i den parlamentariska valkampen, eftersom denna är en av formerna för proletariatets politiska kamp. Det är ett medel för att mobilisera och organisera massorna i den politiska kampen för att krossa kapitalismen. Men det är också en sekundär stödjepunkt för den revolutionära kampen, i förhållande till massornas direkta kamp under olika former, som alltid är den primära.²⁰

MIR:s valtaktik är att *aktivt delta* i marsvalen. Målet är upprättandet av en arbetarregering som möjliggör för massorna att använda sig av statsapparaten som hävstång i sin kamp, och därmed påbörja uppbygget av socialismen. *MIR:s kampprogram i detta läge omfattar följande punkter:*

- 1) Nationalisering av alla stora företag – monopolistiska eller ickemonopolistiska inom industri, handel, finans, byggnads, transport, etc. Upprättandet av arbetarledning i alla nationaliserade företag.
- 2) Arbetarkontroll över produktionen i företag tillhörande den privata sektorn (industri, handels, finans, byggnads, transport, etc).
- 3) En ny jordreforms lag som fas ställer exproprieringen av alla gods mellan 40 och 80 ha bevätningsbar jord, utan förhandlingar och reservationer, och som MCR:s program säger: utan ersättning för jorden. Arbetarkontroll på de gods som förblir privata och som permanent exploaterar lönearbetare.
- 4) Arbetar- och folkkontroll över distributionen och försörjningen.
- 5) Ensidigt upphävande av återbetalningen av skulder till USA-imperialismen.
- 6) Ingen som helst ersättning till kopparbolagen.
- 7) Försvaret av den nationella suveräniteten.
- 8) Försvaret av massornas levnadsstandard. Den oåterkalleliga rätten till rättvis lön och automatisk uppjustering då levnadsomkostnaderna stiger med mer än 5%.

²⁰ ”MIR:s brev till PS”, januari -73 i *Punto Final* Nr 176.

- 9) Kamp för underofficerarnas, underbefälens och de menigas rösträtt i de kommande valen.
- 10) Fastställande av kvinnornas rättigheter.
- 11) Fastställande av ungdomens rättigheter.
- 12) Utvecklande av folkmakten genom de Kommunala Arbetarråden och de Kommunala Bonderåden.
- 13) Kamp mot parlamentarismen och för upprättandet av Folkförsamlingen.
- 14) Kamp för ett nytt rättsväsende.
- 15) Kamp för en ny utbildning och för en enda nationell sjukvård.

Efter valresultatet (arbetarklassen och folket uppnådde 43% av rösterna) uppmanade MIR till att utveckla arbetarklassens och folkets revolutionära offensiv, att bekämpa och förhindra den reformistiska försoningspolitiken, att kämpa för en regering som kan utgöra ett vapen för massornas fortsatta kamp.

Under denna valkampanj framtvängades en höjning av den politiska och ideologiska kampen inom vänstern som gav upphov till en politisk sammansmältning av de revolutionära strömningarna inom och utom UP.

Av detta framgår att MIR, i egenskap av revolutionärt parti och proletariets, böndernas och hela folkets interna avantgarde, inriktar sin kamp i enlighet med en revolutionär politik som motsvarar dessa sociala klassers intressen. Denna kamp vill utveckla de exploaterade klassernas politiska, ideologiska och organisatoriska självständighet för det politiska maktövertagandet.

MIR:s ideologiska ståndpunkter, politiska initiativ och kamp, förverkligas i enlighet med en offensiv strategisk-taktisk linje med perspektivet på en alternativ makt till den borgerliga staten, och på skapandet av en dubbelmakt som förutsättning för krossandet av det nuvarande makt-systemet, och upprättandet av nya produktionsförhållanden.

Denna offensiva kamp riktar sin spets mot bourgeoisin (som huvudfiende) och mot arbetar- och småborgerreformismen.²¹

Samtidigt försöker de härskande klasserna driva en ”flerklass-linje (linea polyclasista) som maximalt ska integrera massorna, och utvecklar en ideologisk strategi med syftet att i massornas medvetande återupprätta kapitalets inflytande och välde. Men å andra sidan, samtidigt som reformismen misslyckas i sin strategi, försöker MIR skapa ett gynnsamt styrkeförhållande för proletariatet, ena de revolutionära politiska krafterna, leda kampen mot uppnåendet av de materiella förutsättningarna för ett socialistiskt uppbygge. MIR slår fast att det inte är tillräckligt att utveckla produktivkrafterna och att demokratisera staten (huvudlinjen i UP-programmet), utan att ifrågasätta själva den kapitalistiska ackumulationen och krossa det nuvarande förtryckar- och makt-systemet, vars strategiska centrum är statsmakten.

²¹ I förhållandet mellan arbetarreformismen och den småborgerliga reformismen är de gemensamma dragen primära, och motsättningarna sekundära. Med andra ord använder de sig av varandra ömsesidigt. Motsättningen mellan dem är icke-antagonistisk och sekundär.

En dialog som avvärjar

Intervju med Miguel Enríquez, generalsekreterare i MIR *

Fråga: I våra reportage från basen har vi visat att man i det hela stora har övervunnit skillnaderna inom vänstern. Vid flera tillfällen har det till och med varit kommunister som fört fram att MIR borde integreras i de nya uppgifterna. Hur förklarar ni denna situation.

Svar: Kuppförsoket torsdagen den 29 juni skapade en ny politisk situation, och föranledde arbetarklassen och folket att omedelbart svara. Arbetarna blev i ett slag medvetna om att deras friheter och allt vad de uppnått var hotat. Stora delar av arbetarklassen mobiliserades och förstärkte utvecklingen mot en revolutionär och folklig kontraoffensiv. Detta manifesterades i den mäktiga våg av ockupationer av företag och lantgods, ett språng i massornas organisering och medvetenhet, förstärkandet och den snabba ökningen i antal av nya självständiga massorganisationer: industribälten, kommunalråden, försörjningsråd, kommunala bondeförsamlingar etc. Man utvecklade även försvarsorganisationerna och massornas självförsvar. I detta läge omedelbart efter kuppförsoket var kampen mot kuppmakarna huvuduppgiften för alla. Detta medförde att, trots de olika politiska partiernas och organisationernas skilda uppfattningar vad gäller den konkreta taktiken och synen på formerna för massornas organisering och försvar, skillnader som verkligen existerar, trots detta så lyckades arbetarklassen och folket, genom sin mobilisering och radikalisering, att förena vänstern till en gemensam politisk kamp på basnivå. Med andra ord lyckades arbetarna driva fram nödvändigheten av ett enande och en motoffensiv riktad mot klassfienden. Denna process sammanföll i tiden med en politik och taktik som vi själva drev: utvecklandet av en revolutionär och folklig motoffensiv och en omgruppering av den revolutionära vänstern för att uppnå en gemensam kamp med den övriga vänstern. Vi ville åstadkomma, och lyckades, en större grad av enhet i denna fas, inom vänstern på basis av en revolutionär politik, eller i varje fall åstadkomma en mer offensiv taktik och ett stärkande av den gemensamma kampen.

Fråga: Varför sa ni ”i denna fas”. Har ni ändrat ståndpunkt sen dess?

Svar: I verkligheten har situationen ur några aspekter förändrats de senaste veckorna. De beväpnade grupperna ur Nationalpartiet (PN) och deras misslyckade kuppförsoke den 29 juni provocerade fram en reaktion som vittnade om en betydande förstärkning av arbetarklassen och folket, och som även visade sig i reaktionen bland underofficerarna och manskapet i armén, och i det ställningstagande som anti-kuppofficerarna tog. Denna reaktion tvingade de kuppvänliga delarna av PN, DC och militären att gå till reträtt, och underordna sig de sektorer som under Freis ledning förde fram en annan taktik: taktiken att olagligförklara regeringen. Denna taktik, och den ständiga utpressningspolitiken mot regeringen inom de institutionella ramarna, försökte splittra, demoralisera och slå mot arbetarklassen, arbetarna och avantgardet. Målet var att trappa upp taktiken i ”olagligförklarandet” av regeringen, tvinga regeringen till en kapitulation i någon form, för att sedan stöta den och krossa och undertrycka arbetarna och vänstern.

Denna reaktionära politik och taktik gjorde att en kupp inte sågs som ett omedelbart hot för massorna och vänstern, och tillät att kapitalet kunde ställa politiska krav som förvirrade, desorganiserade och avvärjade delar av vänstern. Så, medan å ena sidan massorna radikaliseras, och med dem stora delar av vänstern som därmed får en radikalare politik som kan motstå kapitulationismen. Å andra sidan skapas förutsättningarna för att de motsträviga och vacklande och reformistiska delarna av vänstern än en gång söker en klassförsoning. Bakom slagord om

* Intervjun med Miguel Enríquez, ”Un diálogo que desarma” publicerades ursprungligen i *Chile Hoy*, No 59, Santiago, 27 juli — 2 augusti 1973. – Red

”normalisering” av produktionen och det politiska läget i landet, om en dialog och ett minimum av samtycke, försöker idag de partier som tror på möjligheten av en klassförsoning som en utväg ur den aktuella situationen, att skapa förutsättningarna för en dialog. En dialog som bygger på återlämnandet av de ockuperade företagen, tolerans inför de repressiva fientliga anfällen mot arbetare organiserade i industribälten och råd, att polisen tillåts utrymma de ockuperade fabrikerna och som innebär öppna anklagelser mot de revolutionära organisationerna som redan är hårt drabbade av repressionen. Men samtidigt fortsätter arbetarklassen, folket och de mest radikaliserade delarna av vänstern att kräva och driva på en taktik för kontraoffensiven, samlar sig för en gemensam kamp och sätter den till verket.

Fråga: Men utifrån analysen av det aktuella läget. Finns det någon annan utväg.

Svar: De motsträviga reformisterna, och även centristerna, stödde sin politik på två premisser: man hävdade att även om situationen är ”svår”, så måste den ”normaliseras”; för det andra hävdade man att det inte finns tillräcklig styrka för att utveckla en kontraoffensiv. Utifrån dessa utgångspunkter drog man slutsatsen att huvuduppgiften stod att vinna tid, ta ett steg tillbaka för att sedan ta två steg framåt. Ta en vilopaus, en vapenvila.

Verkligheten är att de civila och militära kuppmaakarna inte har slagits tillbaka en gång för alla, inte har krossats. Tvärtom har man helt öppet stärkt sig och utan något ingripande. Taktiken med olagligförklarandet och den ständiga utpressningen är ett vasst vapen i kapitalets händer som har stärkt sina positioner. Även om arbetarklassen och folket under den senaste veckan har fortsatt att föra fram taktiken om en kontraoffensiv, så har man också utsatts för viktiga slag som är en konsekvens av ”andhämtnings”politiken som sedan den 29 förs fram av de motsträviga reformisterna och vacklarna i regeringen och UP: konsekvensen har blivit utrymningar av ockuperade företag, husundersökningar och återlämnande av ockuperade företag. Situationen idag är mycket allvarligare än under tidigare skärpta lägen, i den meningen att bourgeoisin denna gång har lyckats att massivt gå till politisk och social konfrontation på alla nivåer. Två social block har konstituerat sig, intagit sina positioner och hotar ständigt den andra. Det är en omöjlighet att eftersträva en återgång till det ”normala”. Den enda möjligheten är att eliminera de aktiva kuppmaakarna och att neutralisera de civila och militära sektorer som är komprometterade. Detta är endast möjligt om vi snabbt ackumulerar styrka där detta är möjligt: i massrörelsen och bland de officerare och underofficerare som är motståndare till en kupp. Den enda taktik som tillåter denna ackumulation av styrka är att nu utveckla en vidsträckt revolutionär och folklig kontraoffensiv. Taktiken som går ut på att vinna tid kan vara korrekt, men endast i situationer som är fullbordade och endast om denna taktik inte innebär en försvagning av vår egen styrka. Detta är inte fallet i det aktuella läget.

Det styrkeförhållande som uppkom omedelbart efter det misslyckade kuppörsöket är det gynnsammaste som vuxit fram de senaste åren. Styrkeförhållandet är fortfarande bra, och det är fullt möjligt att med en adekvat taktik, snabbt och på ett avgörande sätt förbättra det. Aldrig tidigare har det utvecklats en sådan aktivering och radikalisering av massorna, som vuxit fram under de senaste veckorna: Delar av bonderörelsen, slumbefolkningen och massrörelsen i provinserna har snabbt utvecklat sin medvetenhet och organisering. Genom en revolutionär taktik är det möjligt att – på kort sikt – mångdubbla denna styrka. Officerarna, underofficerarna och manskapet i militärmaktens alla delar som är motståndare till kupplanerna har tills nu visat sig kapabla att neutralisera kuppmaakarna – såväl deras kuppörsök den 29 juni som olika försök inne på regementena. Arbetarklassens och folkets osäkerhet utvecklade inte, och kommer inte heller att utveckla ett gynnsamt styrkeförhållande. Styrkeförhållandet försämras avsevärt om det utvecklar sig en defensiv, vacklande taktik som sprider osäkerhet inom folket, som, för att vinna tid, ger bourgeoisin

tillräckligt med tid för att formera sig, stärka sig och sen för att gå över på offensiven, olagligförklara regeringen, få den att kapitulera och slutligen slå till mot arbetarklassen och folket.

Fråga: Varför lägger högern skulden på er för kampen i industribältena, när denna kamp domineras av andra partier.

Svar: Även om MIR inte är den organisatoriskt största kraften bland arbetarna, så har vi haft en mycket snabb tillväxt under de senaste månaderna, speciellt inom arbetarklassen. Dessutom har den politik och taktik som vi fört fram tillsammans med de radikalaste delarna av vänstern (expropriering av gods på över 40 ha, utvidgning av den statliga sektorn utöver de 90 företagen, arbetarkontroll i den privata sektorn, arbetarledning i den statliga, expropriering av Chilenska byggnadskollegiet, expropriering av de stora distributionsföretagen och lika och rättvis distribution, för stärkandet av Kommunråden och folkmakten, kamp mot "lagen om vapenkontroll", rösträtt för underofficerare och meniga i armén, etc förankrats och omvandlats till den politik och taktik som idag dominerar i arbetarklassens och folkets centrum. Det vill säga att MIR:s politik har utvecklat sin förankring på ett avgörande sätt i massorna. Därför är det helt förståeligt att bourgeoisin riktar sin spjutspets mot de som är arbetarnas avantgarde, mot de dugliga organisationer som framför allt har förmåga och vilja att leda arbetarklassen och massorna i kampen. Samtidigt har de, för sitt politiska arbete inom officerskåren, intresse av att skapa en föreställning av en massrörelse som är ledd av en karikatyr av vår organisation, en karikatyr som symboliserar anarki och kaos. Här kan vi också se hur de motsträviga reformisterna i vänstern medverkar i hetsen. Ställda inför en reaktionär offensiv öppnar man en dialog med bourgeoisin och har därmed också intresse av att skilja sig från de revolutionära delarna av vänstern för att nå en bättre position i dialogen.

Fråga: Ni har betonat formerandet och organiserandet av Kommunråden. Vilken roll spelar dessa massorganisationer.

Svar: I två år har vi drivit på utvecklandet av olika former för massornas organisering, som står i motsättning till den borgerliga ordningen och som är förformer till en dubbelmakt. Det är det enda sättet att koncentrera och kristallisera den utvecklade styrkeackumuleringen. Detta tog sig i början inte konkreta former på massnivå, men när de borgerliga aggressionerna satte fart i slutet av -72 blev massrörelsen och breda delar av vänstern medveten om nödvändigheten att organisera sin makt. De drev igenom det från basen och skapade former för folkmakt som vi känner till.

Det är dessa organisationer för folkmakt som vi vill se formerade runt Kommunråden (Comandos Comunales ö. a.). Det handlar om att på ett organiskt sätt ena folket, att formera arbetarklassen och runt denna alla andra exploaterade klasser och skikt, för att arbetarklassen verkligen skall kunna fullgöra sin roll som avantgarde och ledning för resten av folket: att med arbetarklassen förena slumbefolkningen (pobladores ö. a.), studenterna, bönderna etc. För att uppnå detta, är det nödvändigt att med utgångspunkt från arbetarklassens nuvarande organisatoriska nivå (Industribälten, kommunala bondeförsamlingar, försörjningsråd, JAP och folkbutikerna), organisera Kommunråden som direktdemokrati, med demokratisk ledning, utarbeta ett kommunalt program driva på massornas direkta kamp och kräva att regeringen stödjer folkets kamp, utveckla den anti-byråkratiska kampen, avsätta de allmänna funktionärerna som en form för kampen mot statsapparaten.

Utvecklingen av folkmakten har gett upphov till två avvikelser: de som antingen uttryckligen eller på ett tvetydigt sätt har motsatt sig folkmakten, av sektaristiska skäl eller därför att de vill behålla sin hegemoni eller den monopolistiska byråkratins grepp över massrörelsen, De bedriver en opposition i Kommunråden och påstår att de orsakar en "parallellism" i förhållande till

fackföreningarna, hävdar att CUT (chilenska LO) är fullt tillräckligt för att organisera och representera folkets intressen. (CUT har inte lyckats med att skapa en nationell kommunal organisering, och i konsekvens med dess funktion, karaktär och struktur införlivar den inte slumbefolkningen, bönderna och studenterna).

Den andra avvikelsen består i att, i praktiken begränsa och inskränka utvecklingen av folkmakten till Industribältena, vilka är nödvändiga men otillräckliga därför att man använder en organisationsform som arbetarklassen redan har, och inte organiserar och införlivar folkets övriga skikt. Man fråntar sig därmed möjligheten att inom dessa skikt ackumulera styrka, och bidrar istället till att permanenta splittringen och förhalar och försvårar enheten.

Efter kuppöversöket den 29 juni genomsyrades arbetarklassen och de folkliga skikten av arbetarnas kamp, som stärktes och mångdubblade klassens och massornas självständiga och oberoende organisationsformer: Industribälten, kommunala bondeförsamlingar, försvars- och bevakningskommittéer, etc, och som även frambringade Kommunråd i många kommuner i landet. Det var, och det är fortfarande stunden att driva på utvecklingen av Kommunråden, och det är detta vi håller på med.

Fråga: Vilken är er ståndpunkt vad det gäller Industribältena.

Svar: Nyligen försökte vissa mera radikaliserade och konsekventa ur UP att frigöra sig från vissa vacklande grupper som hade inflytandet i CUT. Man organiserade sig i Industribältena och drev ett visst arbete för arbetarklassen, men samtidigt försvårade man uppbygget av Kommunråden. Man arbetade för att få till stånd en samordning av, Industribältena, men att denna samordningspunkt skulle hålla sig utanför Kommunråden, bondeförsamlingarna, Samordningskommittéerna. Och i oktober -72 började en provinsiell samordning att fungera. Detta initiativ fick den omedelbara konsekvensen att det uppstod en parallellism till fackföreningarna (i några kommuner fanns redan två Industribälten) och detta ledde i några fall till en isolering av Industribältena och arbetarklassen från andra folkskikt, i andra fall försenades enandet av alla exploaterade. Detta har möjliggjort för vissa mycket vacklande och byråkratiska tendenser inom vänstern, att utveckla en offensiv mot folkmaksorganisationerna, och för att stärka övergången till en struktur av politiska partier och fackföreningar som enda form för organisering.

Fråga: Hur bör förhållandet mellan CUT och industribältena vara.

Svar: Vi driver utvecklandet av Industribältena och deras demokratiska struktur för att de skall bli CUT:s territoriella basorgan med uppgiften att samordna fackföreningarnas kamp på geografisk-, kommunal-, och lokalnivå. Vi är även för den provinsiella samordningen av Kommunråden (kommunala bondeförsamlingar, Industribälten som befinner sig i en omvandlingsprocess mot Kommunråd), och tror att en provinsiell samordning av de organisationer som skapar folkmakt snarast möjligt bör komma till stånd i Santiago.

Den lösning som vi för fram i den nuvarande situationen är att snabbt skapa Kommunråd, med utgångspunkt från de existerande Industribältena, för att säkra en utveckling mot en utvidgad folkmakt. För det andra tror vi att CUT självständigt måste driva på en omvandling och demokratisering av den fackliga strukturen, organisera Industribälten som territoriella basorgan, genom varje bälte driva på kampen för att inte återlämna ockuperade företag och för att tillsätta arbetarledning. GUT bör likaledes driva på organiseringen av yrkesfack, som en nödvändig förutsättning för arbetarkontroll. Dessutom bör CUT stödja organiseringen av Kommunråd.

Fråga: Ni har under en lång tid hävdats nödvändigheten av att soldaterna förenar sig med folkets kamp. Under den senaste tiden har ni intensifierat denna kampanj där ni pekar på nödvändigheten att demokratisera krigsmakten, huvudsakligen genom rösträtt för soldaterna, ni påvisar

att soldaterna också är exploaterade, och sist men inte minst påpekar ni nödvändigheten att soldaterna vägra lyda order från kuppmaakarna.

Svar: Vi har, till skillnad från övriga vänstern, föreslagit att man inom krigsmakten måste upphöra med diskrimineringen som fortfarande existerar, typ restriktionerna av de allmänna fri- och rättigheterna för underofficerare, underbefäl och soldater. Ett bevis på att det är nödvändiga åtgärder, är att några av dessa aspekter finns i UP-programmet och blev allmänt erkända som problem av förre försvarsministern och av högsta myndighet. Vi har även fört fram att problemet med löner och försörjning måste lösas för framför allt underofficerare, underbefäl och soldater och på bekostnad av bourgeoisins vinster.

Nu, efter kuppörsöket den 29 juni, är vi än mer koncentrerade på vilken attityd som man måste ha inför kuppmaakarna. Den reaktionära pressen, DC, PN och även några höga officerare har påstått att våra paroller och uppmaningar har som syfte att sabotera krigsmakten, och att det är uppmaning till uppror. Vi har uppmanat, och kommer fortsätta att uppmana till att ingen inom krigsmakten ska lyda order i händelse av kuppörsök från den reaktionära officerskåren. Vi har alltså inte uppmanat till allmän olydnad och ordervägran, utan att vägra lyda alla order som har att göra med en statskupp, vilket till och med de militära lagarna föreskriver. De som protesterar mot våra uppmaningar, i eller utan uniform, borde göra klart för sig själva och andra att vad de menar innebär krav på total straffrihet och lydnad inför kuppmaakare. Vad vi använder oss av är en legitim form för folkets kamp och motstånd mot kuppmaakares rövarhotelser och repression.

Vad är det grundläggande i vår uppmaning? Den 29 juni gjorde en grupp reaktionära officerare ett kuppörsök som dock misslyckades. En av de politiska ledarna för kuppörsöket beäste, efter det att han flytt, i ett öppet brev att det hade varit andra officerare och enheter inblandade, tillsammans med vissa politiker och parlamentariker. Var finns dessa officerare? Är det så att dessa officerare numera är omvända förespråkare av laglighet och fasta motståndare till allt kuppmakeri? Dessutom: har man informerats om förflyttade eller fängslade officerare inom andra enheter än pansarregemente Nr 2? Det är inte ett problem som endast intresserar krigsmakten, man leker med miljoner arbetares liv och framtid.

Fråga: Det finns en rad anklagelser och anhänganden inom krigsmakten orsakad av den propaganda ni har utvecklat...

Svar: Det är sant. Några reaktionära officerare har tillåtits begå våldshandlingar och missbruk. Amiralen Huerta i Valparaiso, kunde inte dölja sin irritation när undersökningen visade för honom att bomben som placerats i hans hus var ditlagd av ultra-högern. I Concepción var missbruket mycket värre: man ledde provokationer och efterföljande anklagelser mot vår organisation, klippte av håret på unga grabbar och förödmjukade flickorna. Varför tar inte chefen för 3:e Divisionen Gral. W. Carrasco, i stället för att anklaga studenterna, reda på vad Löjtnant Luciano Dias Medina diskuterar med "Fosterland och Frihet"?

Massrörelsen i San Antonio har visat den rätta vägen, när alla massorganisationer offentligt anklagade kapten M. C. S., befäl för de Gröna baskarna, för hans missbruk och krävde av regeringen att han skall avsättas.

Fråga: När man godkände, "Lagen om vapenkontroll" jämförde ni den med "Djävulslagen". ("Djävulslagen kallades den lag som förbjöd kommunistpartiet på 40-talet i Chile, ö. a.) Vad tror ni om Figueroas (PC) som sedan några dagar har begärt en förändring av denna lag, och som betecknade lagen på samma sätt som Ni.

Svar: Det är en klart reaktionär lag presenterad av DC, även om den från början hade ett visst värde utifrån UP:s position. Vänsterns parlamentsledamöter tog allmänt avstånd från den, men

när regeringen hade möjlighet att lägga in sitt veto föll man för en listig manöver vid voteringarna och blev då slutligen utan möjlighet att göra något mer mot lagen. Vi har offentligt slagits mot denna lag och kallar den för den ”nya Djävulslagen”. Det var helt nyligen som Luís Figueroa, när han fick se konsekvenserna av lagen, blev förbittrad och krävde förändringar. Men det är nu, efter det att en rad saker har hänt. Efter det reaktionära kuppöversöket, efter ”Fosterland och Frihet”s rån av tunga vapen, efter att dessa har börjat en våg av attentat och efter det att Nationalpartiet och Freisterna gör öppna manövrar för att framprovocera en statskupp. Men nu undersöker krigsmakten med hjälp av lagen fabriker, CUT-lokaler och vänsterpartilokaler. Ännu allvarigare är de officerare som gör formeringar av trupper och vapen med skenbart löjliga syften, men med det uppenbara syftet att skrämja arbetare. Allt detta är en taktik för att flytta fram bourgeoisin, hindra arbetarnas attacker mot kuppmakarna, utrota motståndarna till kuppen inom krigsmakten. Genom missbruket av denna lag försöker man splittra och avvärja arbetarklassen och ställa upp krigsmakten mot folket.

Fråga: Vad tror ni om dialogen som man nu inleder med DC.

Svar: Detta initiativ, som söker uppnå fred i landet, innebär i verkligheten att man uppmanar arbetarklassen avstå från att genomföra sin målsättning, trots att man har tillräcklig styrka för detta. Man har angivit ramarna för denna dialog: återlämnande av vissa företag; Minister Briones acceptering av polisens utrymning av vissa företag; order att undertrycka gatudemonstrationer med arbetare från samme minister; en dialog med bourgeoisin innan man dialogerar med arbetarna i Industriebältet ”Vicuña Mackenna”; anklagelserna mot MIR från Intendenterna i Iquique och Concepción; attacker, förtal och förolämpningar från ledare inom Ungkommunisterna (JJ. CC – PC:s ungdomsförbund) I realiteten har denna dialog försökt att dölja ett kapitulationsprojekt inför bourgeoisins hot och tryck. DC är ett reaktionärt och borgerligt parti, och en dialog med DC avvärjar arbetarna. Om detta kapitulationsprojekt får någon betydelse och framgång kommer det att få allvarliga konsekvenser: det splittrar vänstern, det splittrar arbetarklassen och folket, den reaktionära offensiven kommer inte bara att fortsätta, utan genom att de uppnår ett första taktiska mål; försvaga och splittra arbetarklassen, kan de nå ny styrka och därefter med all sin styrka kasta sig över regeringen och arbetarna. Om det är fråga om att vinna tid och sätta stopp för den reaktionära offensiven, så kan detta bara genomföras via en bred och massiv revolutionär och folklig kontraoffensiv som neutraliserar kuppmakarna, som suger upp de kristdemokratiska arbetarna utan att ta avstånd från arbetarklassens och folkets mål och intressen. En kontraoffensiv som tillåter att man flyttar fram sina positioner genom att i realiteten driva folkets revolutionära program, kämpa för krigsmaktens demokratisering och utveckla och förstärka folkmakten. Hela denna inriktning som kan tillåta framväxandet av förutsättningarna för att upprätta en verklig arbetarregering.